

F. 903

A NAGYKANIZSAI IZR. HITKÖZSÉGTŐL

FENNTARTOTT

FELSŐ KERESKEDELMI ISKOLA

ÉRTESITŐJE

AZ 1915–16. TANÉVRŐL

AZ INTÉZET FENNÁLLÁSÁNAK 59. ÉVÉBEN.

SZERKESZTETTE:

BÚN SAMU

A FERENCZ JÓZSEF-REND LOVAGJA,

IGAZGATÓ

NAGYKANIZSA, 1916.

„GUTENBERG” KÖNYVNYOMDA NYOMÁSA
16950

Leckari uaplo!
6775/1948

4. 1.
279.

F 903.

A NAGYKANIZSAI IZR. HITKÖZSÉG TŐL

FENNTARTOTT

FELSŐ KERESKEDELMI ISKOLA

ÉRTESITŐJE

AZ 1915–16. TANÉVRŐL

AZ INTÉZET FENNÁLLÁSÁNAK 59. ÉVÉBEN.

SZERKESZTETTE:

BÚN SAMU

A FERENCZ JÓZSEF-REND LOVAGJA,

IGAZGATÓ.

NAGYKANIZSA, 1916.

„GUTENBERG“ KÖNYVNYOMDA NYOMÁSA
16950

I.

Iskolaszék.

Elnök : Dr. Rothschild Jakab

Alelnök : Heltai József

Jegyző : Barta Lajos

- Dr. Neumann Ede, iskolai felügyelő
- 5 Bettlheim Győző
Dr. Bród Tivadar
Bún Samu, igazgató
ujnépi Elek Ernő
Grünhut Henrik
- 10 Halász Jenő
Halphen Mór
Hirschler Sándor
Kertész József
Löwe Adolf
- 15 Dr. Miklós Dezső
Dr. Ollop Mór
Ötvös Emil
Pongor Henrik
Rapoch Gyula
- 20 Rothschild Zsigmond
Dr. Rothschild Samu
Scherz Richárd
Schwarz Ignác
csapii Sommer Ignác
- 25 Szommer Náthán
Stern Sándor
Dr. Villányi Henrik
Dr. Weisz Lajos
Weisz Jakab
- 30 Zerkowitz Lajos
-

Jelentés a lefolyt 1915/16-iki tanévről.

Mult évi jelentésünket ezekkel a szavakkal fejeztük be: »Adja a Mindenható, hogy mire az új tanévet megnyitjuk, az irtó, kegyetlen háboru véget érjen, hogy visszatérjen a sokáig nélkülözött béke, hogy áldás sarjadjon a vérrel áztatott földből a nagy megpróbáltatásból megújodva kikerülő drága hazánkra!«

Sajnos, reményeinkben csalódtunk, könnyörgésünk meddő volt. Most, majdnem két évi irtózatoss harc után, az iszonyú öldöklés, gyöngítetlen, sőt ha lehet, fokozott erővel tovább tart és sejtetni sem lehet, mikor lesz vége.

De hálá az Egek Urának egy év előtti kedvező háborus helyzetünk, ha mérhetetlen áldozatok árán is, azóta még jelentékenyen javult.

A rokonfaj török nemzetén kívül a bolgár királyság vitéz népe is igaz ügyünk mellé állott úgy, hogy számbelileg sem vagyunk most már nagy hátrányban ellenségeinkkel szemben.

Szerbiát, a világháború indító okát, ugyszintén Montenegrót meghódítottuk és büszkeséggel állapítjuk meg: Szabad az út Hamburgtól-Bagdadig. Mily gyönyörű perspektíva gazdasági kialakulásunk jövőjére is!

Észak-Franciaország nagy része, Belgium, egész Orosz-Lengyelország a központi hatalmak kezében vannak, hol mint a Balkánon közigazgatásilag berendezkedtek, míg hazánk földjén csak az ellenséges foglyok százezrei tartózkodnak.

A becsstelen, hitszegő Olaszországot hős seregeink észre térítették. Míg hadüzenete után stratégiai okokból határos területeink egy részét önként átengedtük neki, most katonái százezreinek elvézése után az általa még megszállva tartott ország részünk alig fele annak, amit felső Olaszországból meghódítottunk.

Az igazgató előrehaladott korára való tekintettel kérelmére a tanítás alól felmentetvén, órái ellátásával az iskolaszék *László Vilmos* vasgyári cégvezetőt bizta meg.

Balog Dávid és *Elek Mór* tanárok, kik már a háboru kezdetén vonultak be katonai szolgálatra, még nem térhettek vissza rendes foglalkozásukhoz. A hiányzó tanárok óráinak ellátásával az iskolaszék ez évben is *Jellinek Márk* és *Rácz Lajos*

áll. polg. isk. tanárokat, valamint Kertész József el. isk. igazgatót, okl. polg. isk. tanárt bizta meg, úgy hogy a tanítás a tanév végeig zavartalanul folyt.

14510/1916. sz. rendeletével a nagym. vk. Miniszter Úr az igazgatót a VI., 14511/1916. sz. rendeletével pedig dr. Villányi tanárt a VII. fizetési osztály 2. fokozatába léptette elő.

Igaz fájdalommal jelentjük, hogy *Hoffmann Mór* nyugd. áll. polg. isk. igazgató, ki az 1891–92. és 1892–93. tanévekben mint a német nyelv tanára intézetünkben elismerésre méltó sikerrel működött, 1915. évi augusztus 19-én Budapesten 71 éves korában jobb létre szenderült. Benne a hazai tanügy egy szakavatott invelőjét veszítette.

Az intézeti *helyiségeket* egy tanterem kivételével a lefolyt tanévben is katonai tartalékkórházul kellett átengednünk; a hiányzó tantermek pótlására a hitközség a pótimaházat és az előjáróság tanácstermét engedte át.

Nagyságos *Kirchner Béla* kir. főigazgató úr május 12-én meglátogatta intézetünket, az összes osztályokban a tanításon többször jelen volt és a látogatása befejeztével a tanári testülettel tartott értekezleten a tapasztaltak felett teljes megelégedését fejezte ki.

Nagyfontosságú esemény a felső kereskedelmi iskolák történetében a nagym. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr 81000/1915. sz. rendelete, mellyel tekintettel a tanulók túlterheltségére és arra, hogy ez iskolák négy évfolyamra tervezett szervezete a mostani körülmények között és a legközelebbi időben nem valósítható meg, *új tanítástervet* adott ki, mely szerint a kötelező heti órák számát minden osztály számára 30-ban állapítja meg, a tanítási időt pedig kizárólag a *délelőtti órákra* (8–1) rendeli el.

Nevezett rendeletében a miniszter úr meghagyta a tanártestületeknek, hogy az új tanterv alapján *hónapokra beosztott részletes tantervet* dolgozzanak ki. E kötelességének intézetünk megfelelően, kir. főigazgató úr új részletes tantervünket 2859/916. sz. leiratával jóváhagyta.

Az új általános tanítástervet jelen értesítőnkben közöljük. Ugyancsak az említett miniszteri rendelettel kötelezővé tétetett a *hospitálás*, mely szerint minden tanár hetenként legalább egyszer tanártársai előadásán jelen lenni és az e látogatásokon tett tapasztalatairól a havi értekezleteken jelentést tenni tartozik. E hospitálások és az ezekből folyó jelentések hivatva vannak az eddigi tanulmányi tanácskozások helyébe lépni. Kimondja továbbá e rendelet, hogy az eddig szokásban volt *osztályvizsgálatok elmaradnak*, nyilván azért, hogy a tanítási idő az utolsó napig minél célszerűbben kihasználtsék.

A nagym. vk. Miniszter úr 52900/916. sz. rendelete értelmében katonai szolgálatra alkalmasnak talált 1898-as évfolyamu alsó- és középső osztályu tanulóknak május 22-án eddigi osztályzatuk alapján kiadtuk az osztály, – a felső osztályuaknak

az osztály sikeres elvégzéséről tanuskodó osztályzatuk alapján az érettség bizonyítványt. Ily tanuló volt az alsó osztályban 3, a középsőben 4, a felsőben 12.

A Miniszter úr 54800/916. és 59800/916. sz. rendeletei értelmében az 1897. és az előző, valamint az 1898. években született, katonai szolgálatra alkalmasoknak talált, középső oszt. tanulók részére május 25-től június 25-ig terjedő előkészítő tanfolyamot nyitottunk, melynek végeztével az abban résztvevők a felső osztályról tett eredményes vizsga után érettségi vizsgára bocsáttattak. E tanfolyamra valamennyi érdekelt tanuló jelentkezett é. p. az 1896. évfolyamból 1, az 1897. évfolyamból 6, az 1898. évfolyamból 4. összesen 11.

Az alább következő kimutatásban folytatjuk a haza védelmében hősi halált halt, megsebesült, fogságba esett vagy kitüntetett ama volt tanítványainknak névsorát, akikről a reájuk vonatkozó adatokat velünk közölték. Bemutatjuk továbbá hősi halált halt ama növendékeinknek arcképét, kiknek hozzátartozói szivesek voltak azt rendelkezésünkre bocsátani. Szolgáljon e szomorú csarnok buzdításul összes növendékeinknek, hogy ha kell, mint ők, vérüket ontsák drága hazánk védelmében!

November 24-iki értekezletén a tanári testület igazgató indítványára elhatározta, hogy intézetünk a harctéren elesett tanítványainak emlékéért az intézet megfelelő helyén elhelyezendő díszes emléktáblán megörökíti. Hősök voltak ők egytől-egyig, méltók arra, hogy nevük az iskola történetében arany betűkkel feljegyeztessék! A tanári kar ez iránti előterjesztését az iskolaszék május 18-iki ülésén lelkesedéssel magáévá tette és megbizta a tanártestületet, hogy a háboru befejezésével ez iránt részletes előterjesztést tegyen.

Mint 1914-15-ben, úgy a lefolyt tanévben is iskolánk anyagilag is kivette részét a háború követelte áldozatokból. A nm. vk. Miniszter úr 30000/916. VI. a sz. rendelete értelmében május 1-én tartott ünnep kapcsán a Kárpátoknak hazánk védelmében elpusztult falvai javára a közönség és az iskolai ifjuság között eszközölt gyűjtés eredménye 434 korona volt, melyet még az nap illetékes helyre beküldtünk.

A hadbavonultak karácsonyi ajándéka részére indított gyűjtés 142 kor. 20 fillér volt.

Részt vettünk a »Könyvet a Katonáknak« mozgalomban, amennyiben a tanulóktól ajándékozott ca 20 kg. könyvet juttattunk a nemes célnak. A IV. magyar hadikölesönre történt jegyzésünk 1350 korona, mellyel az intézet révén eszközölt jegyzések 4400 koronára emelkedtek, mely összeghez az intézet segítő egyesülete 2500 koronával hozzájárult.

Május 18-iki ülésén az iskolaszék határozta, hogy csatlakozik a nagym. vallás- és közokt. Miniszter úr az áll. iskolák

részére kiadott ama rendeletéhez, amely szerint a háborus viszonyokra való tekintettel a tanév június 3-án bezárandó.

A most lefolyt tanév határjelző intézetünk történetében, amennyiben ez évvel *jelenlegi*, kialakult szervezetével fennállása negyedszázada telt be.

Kereskedelmi iskolánk az ország egyik legrégebbi szakiskolája. Ugyanis 1857-ben a nagykanizsai izr. hitközség négyosztályu elemi iskoláját, melynek minden osztálya két évfolyamból állott, ugyancsak két évfolyamu kereskedelmi osztállyal bővítette, melyben az általános műveltséget nyújtó tárgyakon kívül a kereskedelmi szaktárgyakat elég intenzíven és oly szép eredménnyel tanították, hogy az ország minden részéből akadtak hallgatói, akik az iskolából kikerülve a társadalomnak, különösen a kereskedői karnak, nagyon értékes tagjai lettek.

Nincs most ideje az ünneplésnek, de nem térhettünk ki az elől, hogy e fontos évfordulóról ne emlékezzünk.

Fennállása hosszú ideje alatt iskolánk sok-sok derék, szakképzett polgárt nevelt a hazának, a kiknek nagyrésze díszé a kereskedői karnak.

Isten áldása kísérje továbbra is e virágzó intézetet !

III.

Az intézet jötevei.

Ösztöndíjak és ösztöndíjas tanulók.

Alapítási év	Alapító, adományozó	Ösztöndíjas tanuló	Oszt.	K	f
A) Alapítványok					
1890	Gelsei Gutmann S. H 2 tandíjmentes hely	Hirschler Béla Culek László	köz. felső	—	—
1888	Pollák Armin	Hordós István	felső	12	—
1895	megyeri Krausz Mayer	Barta Pál	alsó	91	91
1898	Nagykanizsai Takarékpénztár	Haás Lipót Radits József	felső köz.	40	—
1906	Dr. Villányi Henrik	Karczag Fülöp	felső	40	—
1906	Dr. Stolzer Henrik	Klein Jenő	alsó	39	37
1906	Loewy Ödön	Steiner Ferenc	köz.	23	13
1907	Délzalai Takarékpénztár	Krausz Lajos Mikó István	felső köz.	52	—
1908	Bún Samu	Steiner Sándor	felső	100	—
1911	Eichberg Adolf	Halász Vilmos Havas Jenő	felső felső	48	90
1912	Dr. Stolzer László	Kremsier Dezső	alsó	80	—
1912	Löwe Adolf	Kleinfeld J. (könyv)	alsó	21	60
1912	Reichenfeld Sándor	Kürschner István	köz.	6	—
1913	ujnépi Elek Lipót	Koletár András	köz.	11	80
1913	báró Eötvös József	Dobó István	felső	36	—
1915	dr. Barta Artur	Müller Imre	alsó	20	—
1915	dr. Schwarz Adolf	Haán Béla	felső	30	—
1916	Domány Armin	Dobó József	felső	36	—
				7	50
B) Adományok					
	Nagykanizsai Takarékpénztár	Fischer József	alsó	20	—
		Láng János	felső	20	—
	Délzalai Takarékpénztár	Kasztl Arpád	köz.	20	—
	Zalamegyei Gazd. Takarékpénzt.	Eichner Arpád	alsó	30	—
	Néptakarékpenztár	Erős Ferenc	alsó	20	—
	Nagykanizsai Ker. Társulat	Fürst Alajos	alsó	20	—
		Weisz Andor	köz.	20	—
				1026	21

Fogadják a nemeskeblű iskolabarátok e helyen is hálás köszönetünket.

IV.

Tanári kar.

Bún Samu, igazgató, felső kereskedelmi iskolákra képesített rendes tanár, a Ferenc József-rend lovagja. a keresk. szakiskolai tanárok orsz. egyesületének választmányi, az orsz. izr. tanító-egyesületnek tiszteletbeli tagja, Nagykanizsa város képviselőtestületének, Zalavármegye törvényhatósági bizottsági tagja. Működésének évei 49, ez intézetnél 48.

Balog Dávid, felső kereskedelmi iskolákra képesített rendes tanár, tartalékos főhadnagy. Katonai szolgálatra vonult be. Működik ez intézetnél 14 év óta.

Domány Armin, középiskolákra képesített rendes tanár, az ifjúsági könyvtár és a földrajzi szertár őre; tanította a történelmet mind a 3, a magyar nyelvet és irodalmat, a kereskedelmi levelezést és a földrajzot a középső és felső osztályban heti 20 órában. Működésének évei 19, ez intézetnél 17.

Elek Mór, felső kereskedelmi iskolákra képesített rendes tanár. Katonai szolgálatra vonult be. Működik ez intézetnél 6^{1/2} év óta.

Jellinek Márk, bejáró tanár, a helybeli áll. polg. iskola rendes tanára. Tanította a mennyiségtant mind a 3, a ker. számtant a középső és felső, az irodai munkákat a középső, a fizikát az alsó osztályban heti 14 órában. Működik ez intézetnél 2 év óta.

Kertész József, bejáró tanár, a helybeli izr. elemi iskola igazgatója, oki. polg. iskolai tanár. Tanította a magyar nyelvet és a földrajzot az alsó osztályban heti 5 órában.

László Vilmos, bejáró tanár, vasgyári cégvezető, a tanári értekezletek jegyzője, tanította a könyvvitelt mind a 3, az irodai munkálatokat a felső, a ker. levelezést és ismereteket az alsó osztályban. Működik ez intézetnél 1 év óta.

Rácz Lajos, bejáró tanár, a helybeli áll. polg. iskola rendes tanára, okl. középisk. tanár, a vegytani szertár őre. Tanította a vegytant és áruismeretet mind a 3, a ker. számtant és ir. munkákat az alsó osztályban heti 10 órában. Működik ez intézetnél 2 év óta.

Dr. Rosenberg Mór, köz- és váltóügyvéd, tanította a jogi és közgazdasági ismereteket a középső és felső osztályban heti 8 órában. Működésének évei 23.

Dr. Villányi Henrik, felső kereskedelmi iskolákra képesített rendes tanár, városi képviselő, tanította a német nyelvet és levelezést, a francia nyelvet és levelezést mind a három, a szépírást az alsó osztályban heti 20 órában. Működésének évei 32, ez intézetnél 25.

Hitoktatók :

Domány Ármin, az izr. tanulók hitoktatója. Működik ez intézetnél e minőségben 8 év óta.

P. Markó Dénes, róm. kath. lelkész, a róm. kath. tanulók hitoktatója. Működik ez intézetnél 4 év óta, 1916. márc. 30-ig.

Hütter Lajos, ág. ev. lelkész, az ág. ev. tanulók hitoktatója. Működik ez intézetnél 21 év óta.

Kádár Lajos, ev. ref. lelkész, a ref. vallásu tanulók hitoktatója, Működik ez intézetnél 7 év óta.

P. Pintér Béni, róm. kath. lelkész, 1916. április 1. óta.

Iskolaszolga: Franciscs Zsigmond, 18 év óta.

V.

A mi hőseink.

A következőkben folytatjuk ama volt növendékeink névsorát, kik a háboruban megsebesültek, fogságba estek vagy kitüntetést kaptak. E kimutatás korántsem teljes, mert igen nagy azok száma, akikről a vonatkozó adatokat nem sikerült megszerezniük.

Ádám Róbert, érettségizett 1897-ben, mint élelmezési és hadbiztossági főhadnagy a háború kezdete óta a harctéren működik. Szerbiában és a Szandsákban kifejtett értékes munkássága elismerésül a koronás arany érdemkereszttel a vitézségi érem szalagján tüntették ki.

Boskovitz Ernő, ér. 1901-ben, a cs. és kir. 48. gyalogezred főhadnagya, az ellenség előtt tanusított vitézségeért a hadi diszitményes katonai érdemrend III. osztályát kapta.

Bogenrieder Károly, ér. 1901-ben, a cs. és kir. 48. gyalogezred főhadnagya, az ellenség előtt tanusított bravuros magatartásáért ő felsége a király a »Signum laudis«-sal tüntette ki.

Fischer Ferenc, ér. 1897-ben, a 20. honvéd gyalogezred egyéves önkéntese, 1914. szeptember 7-én szuronyroham alkalmával Ravaruska mellett megsebesülvén orosz fogságba került, honnan Omskba, innen 14 nap múlva felgyógyulván Novo-Nikolajevszkbe, majd Nikolszk-Ussuriskibe, végül Irkutsk-Godorokba szállították, ahol most is tartózkodik. Ugy a harctéren, mint fogságában gazdag nyelvtudása nagy hasznára volt.

Friedrich József, ér. 1912-ben, a cs. és kir. 44. gyalogezred káplárja, 1915. évi április 2-án orosz fogságba esett.

Hirschler Ernő, ér. 1911-ben, a cs. és kir. 16. gyalogezred hadapródja, a keletgalíciai harctéren végzett veszélyes járőrszolgálat kitünő vezényletéért I. oszt. vitézségi érmet kapott.

Jellinek Miklós, ér. 1908-ban, a 20. honvéd gyalogezred hadnagya, kiváló katonai szolgálataiért II. oszt. vitézségi éremmel tüntettetett ki.

Kelemen Jenő, ér. 1912-ben, a cs. és kir. 44. gyalogezred zászlósa, a Stripa menti harcokban tanusított vitézségeért III. oszt. ezüst vitézségi érmet kapott.

Kleinfeld Ignác, ér. 1893-ben, a 20. honvéd gyalogezred főhadnagya, az ellenséggel szemben tanusított hősiességéért a király a »Signum laudis«-sal tüntette ki.

Krausz József, ér. 1913-ban, a 69. (Hindenburg) gyalogezred zászlósa, a Bug melletti csatában megsebesült, az 1. és 2. ezüst, és a bronz vitézségi éremmel tüntettetett ki.

Kondor Géza, ér. 1904-ben, a cs. és kir. 43. gyalogezred főhadnagya, 1914. november 13-án sebesülten orosz fogságba esett, nehéz sebesülése miatt az oroszok nem szállíthatták mindjárt tovább, hanem Lembergben a Sacré coeur kórházba tették, hol az oroszok lemergi uralmát egész a felszabadulás napjáig átélte.

László József, ér. 1906-ban, a 20. honvéd gyalogezred főhadnagya, részt vett a Lublin-chodelli, a Pilica melletti, a kárpáti és montenegrói ütközetekben. Szuronyroham alkalmával tanusított bátorságáért ő felsége a »Signum laudis«-sal tüntette ki.

Neufeld Lipót, ér. 1908-ban, a cs. és kir. 23. gyalogezred hadnagya. Részt vett a szerb és orosz harcokban. Midőn Tarnopol mellett századát rohamra vitte, megsebesült és orosz fogságba esett.

Riebner Samu, ér. 1911-ben, a cs. és kir. 48. gyalogezred egyéves önkéntese, 1915. szeptember 17-én orosz fogságba esett.

Rosenberg Emil, ér. 1909-ben, a cs. és kir. 16. gyalogezred hadnagya, 1915. július 18-án, a Dnyeszter melletti harcokban balszemét lőtték ki, őriáraton tanusított kitűnő szolgálataiért a II., későbbi vitéz magatartásaért az I. vitézségi éremmel tüntették ki.

Strem Imre, ér. 1912-ben, a 20. honvéd gyalogezred kadétja, a besszarábiai fronton az orosz támadás bátor visszaveréseért II. oszt. ezüst vitézségi érmet kapott.

Szerb Ernő, ér. 1909-ben, a 34. honvéd gyalogezred egyéves önkéntese, a tomasovi csatában lábán súlyosan megsebesült.

Vlassics Gábor, ér. 1911-ben, a 19. honvéd gyalogezred hadnagya, a drohuczi ütközetben tanusított vitézségeért a bronz vitézségi éremmel, a rance-toporutzi harcokban mint akna- és bombavető osztag parancsnoka a nagy többségben levő ellenség bravuros visszaveréseért a II. oszt. ezüst vitézségi éremmel tüntették ki.

A haza védelmében hősi halált halt tanítványaink.

„Vesd le saruidat lábaidról,
mert a hely, amelyen állsz,
szent föld.“

BÁDER BÉLA

szül. Deklezsiban, Zalam., 1891. június 24-én, érettségizett 1908-ban, banküzleti irodafőnök, a cs. és kir. 59. gyalogezred hadnagya, az ellenség előtt tanúsított vitézségeért a „Signum laudis“-sal és a II. oszt. ezüst vitézségi éremmel tüntettetett ki. 1916. május 16-án az olasz harctéren roham alkalmával hősi halált halt.

HANDELSMANN FERENC

szül. Nagykanizsán 1893. dec. 16-án, érettségizett 1910-ben, magántisztviselő, a cs. és kir. 48. gyalogezred egyéves önkéntese. A Kárpátokban 1914-iki április 10-én esett el.

HEINE ROLAND

szül. Gelsén, Zalam., 1894. május 27-én, érettségizett 1914-ben, a 20. honvéd gyalogezred hadapródja, a Lublin felé való előnyomulás alkalmával a vezényletére bizott csapatot „előre!” kiáltással bátorságra serkentve 1915. július 10-én orosz gépfegyver golyóitól fején, szívéen találva lehelte ki hősi lelkét.

JIROVEC JÁNOS

szül. Pusztaszemesen, Somogym., érettségizett 1910-ben, erdész, a 20. honvéd gyalogezred hadapródja 1914-iki nov. 27-én Valjevó mellett ellenséges golyótól találva esett el.

KLEIN MIKLÓS

szül. Pusztalajosfán, Somogym., 1894. máj. 4-én, érettségizett 1911-ben, a Wiener Bankverein tisztviselője, a 69. Hindenburg gyalogezred egyéves önkéntes tizedese, a galíciai Krukienice mellett 1915. május 25-én hősi halált halt.

KOMLÓSI SÁNDOR

szül. Nagykanizsán 1887 febr. 11-én
 érettségizett 1904-ben, az Auer gáz-
 izzófénygyár r. t. irodafőnöke, a 20.
 honvédgyalozezred hadnagya, 1914.
 szept. 7-én a galíciai Zánok mellett
 lehelt utolsót.

KOSCHUTH SÁNDOR

szül. Klenovnikban, Varasdm., 1889.
 dec. 14-én érettségizett 1907-ben, a
 „Hungária“ egyesült malmok főköny-
 velője, a 25. honvéd gyalozezred zász-
 lósa, 1914-iki aug. 21-én a szerbiai
 Loznica mellett ellenséges golyó oltotta
 el drága életét.

KÖNIGMAYER JÁNOS

szül. Ságodon, Zalam., 1893. jan. 29-én,
 érettségizett 1914-ben, a 20. honvéd
 gyalozezred hadapródja, a Szereth
 menti Oleksince mellett 1915. okt. 4-én
 esett el, a folyó partján Miskov mel-
 lett temették el.

LUSZTIG JÓSZEF

szül. Nagykanizsán 1892. dec. 3-án, érettségizett 1909-ben, kereskedő, a cs. és kir. 37. gyalogezred önkéntes tizedese, 1914. szept. 19-én Bilek mellett haslövés következtében hősi halált halt. Holt testét édes anyja haza vitette és itthon temettette el.

NÖTHIG ISTVÁN

szül. Netecán, Verőcém., 1883. jún. 11-én, gazdasági tisztviselő, a cs. és kir. 44. gyalogezred szakaszvezetője, 1914. aug. 14-én Sabác mellett esett el.

POLGÁR ÁRPÁD

szül. Kotorban, Zalam., 1892. júl. 28-án a Bélaapáti Cementgyár r. t. főtisztviselője, érettségizett 1909-ben, a cs. és kir. 3. boszniai gyalogezred egyéves önkéntese, 1915. szept. 6-án Krupiecz mellett a hazáért küzdve érte utol a halál.

RÉVÉSZ PÁL

szül. Nagykanizsán 1888. aug. 3-án, érettségizett 1907-ben, a 20. honvéd gyalogezred egyéves tizedese, váratlanul kapott roham alkalmával tanusított bátor és határozott fellépéseért a II. oszt. ezüst vitézségi éremmel tüntette ki. A háborúban szerzett súlyos betegsége következtében 1915. aug. 10-én a zalaszcikii tábori kórházban halt meg.

ROSENBERGER LAJOS

szül. Petániban, Vas megye, 1886. nov. 19-én, érettségizett 1904-ben, könyvelő, a 20. honvéd gyalogezred hadnagya, 1914. szept. 8-án Podlescamalin mellett gyilkos golyó a hősi halállal kimultak sorába iktatta.

STEINER KÁLMÁN

szül. Hiddbén, Liptóm., 1887. febr. 15-én, érettségizett 1904-ben, Koch és Szilágyi budapesti építőcég tisztviselője, a 20. honvéd gyalogezred kadétja, a II. oszt. ezüst vitézségi érem tulajdonosa, 1915. nov. 20-án Zaleszciki mellett haslövés következtében halt meg. Hült tetemeit szülei hazaszállították és 1916. április 6-án örök nyugalomra helyezték.

SZEGŐ JÁNOS

szül. Alsódomboruban, Zalam. 1892.
 jan. 29-én, érettségizett 1910-ben, a
 Neuschloss-féle Tanningyár és gőzfű-
 rész r. t. tisztviselője, a cs. és kir. 48.
 gyalogezred egyéves önkéntese. 1914.
 aug. 28-án Pawlow mellett, Lublin alatt,
 haslövéstől megsebesülvén, ugyanez évi
 szept. 1-én Modliborzicén meghalt s
 ugyanott temették el az izr. hitközség-
 től kijelölt külön sírban.

A hazáért haltak meg,
 áldott legyen emléük!

VII.

Tanításterv.

(81,000/1915. sz. miniszteri rendelet.)

1. Vallástan.

Mind a három osztályban heti 1–1 órában.

A vallásoktatás a hitfelekezetek tanításterve szerint történik és róla a hitfelekezetek a saját hatáskörükben gondoskodnak. (Lásd a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter rendeletét 1894. évi május hó 4-ről 13.033. sz. a.)

2. Magyar nyelv és irodalom.

Alsó osztály. Hetenként 3 óra.

A prózai írásműveknek olvasmány alapján való ismertetése. Leírás (tárgy-, jellem- és néprajz; útleírások); elbeszélés (mese, parabola, életrajz, történetírás; szemelvények kiválóbb történetíróink műveiből); értekezés (fogalmak magyarázata, felosztás, részelés; a bizonyítás legegyszerűbb formái; elmélkedés; szorosan vett értekezés; néhány általános irányú és szakszerű értekezés bemutatása); szónoklat (mutatványok kiváló szónokaink műveiből); a levél (mintaszerű példákban).

A költői olvasmányokból lírai és leíró művek; a románc és a ballada.

Prózai és verses darabok könyv nélkül való tanulása.

Az olvasmányok tárgyi és alaki fejtegetésével kapcsolatban az alak- és mondattan ismételése; a helyesírás; a verstan rövid összefoglalása.

Az olvasást és tanítást nyomon kísérik kisebb házi és iskolai írásos dolgozatok: másolás, tollbamondás, megtanult daraboknak fejből való leírása; feldolgozott olvasmányok utánképzése; majd diszpozíciók és könnyebb önálló fogalmazványok készítése. A stílus magyarosságára és a helyesírási szabályok pontos követésére különös gondot kell fordítani.

Elbírálás, osztályozás és közös megbeszélés alá kerülő *iskolai zárthelyi dolgozatot* a fentebb említett fokozat szerint *félévenként ötöt-ötöt* kell készíttetni.

Középső osztály. Hetenként 3 óra.

Olvasmányok alapján a magyar irodalom ismertetésének megkezdése, kapcsolatban a poétika fő fogalmainak magyarázatával.

A mondákból kiindulva a magyar eposz fő képviselői: *Erinyi, Vörösmarty, Arany*. A történeti énekek fejlődésének megemlítésével a rege *Kisfaludy Sándornál* és a ballada *Aranynál*. A regény verses alakja: *Gyöngyösi*; újabb irodalmi nyelvünk alakulásáról *Kazinczynál* és *Hármánnál*; az újabb regény fő képviselői: *Jósika, Eötvös, Kemény, Jókai*. A vallásos, hazafias és szerelmi líra; régibb példák bemutatása után *Berzsenyi, Tompa, Petőfi* és az újabb lírikusok.

A kiválóbb írók rövid életrajza. A legfontosabb eposzokat és regényeket nagyobb mutatványokkal és kivonatokkal kell ismertetni s egészükben otthon olvastatni, ezen kívül elbeszélő költemények és regények házi olvasmányul. Prózai és verses darabok könyv nélkül. Házi és iskolai kisebb írásbeli dolgozatok részint az olvasmányok, részint a tanulók szakismereteinek köréből, úgy mint az alsó osztályban. Nyelvhelyesség, helyesírás.

Félévenként öt zárthelyi dolgozat.

Felső osztály. Hetenként 3 óra.

A magyar irodalom ismertetésének folytatása olvasmányok alapján. A dráma régibb nyomainak megemlítése után: Kisfaludy Hároly, Katona, Szigligeti és Madách; vígjáték, tragédia és drámai költemény. Politikai írók és szónokok a reform-korban: Kölcsey, Eötvös, Széchenyi, Deák, Kossuth. Legújabb íróink.

Az irodalomtörténet rövid áttekintése, különös figyelemmel a közgazdasági irodalomra. A magyar kereskedelmi nyelv fejlődése; a nyelvhelyesség legfontosabb szabályai, összefoglalva. Időről időre nagyobb házi írásbeli dolgozatok az irodalmi olvasmányok és a szakszerű tanulmányok köréből.

Az első félévben öt, a másodikban négy zárthelyi dolgozat, közben közgazdasági, kereskedelem-történeti, kereskedelmi földrajzi, áruismereti körből.

Jegyzet. Az írásbeli dolgozatok rendes, csinos készítésére nagy gondot kell fordítani.

3. Német nyelv és levelezés.

Alsó osztály. Hetenként 4 óra.

A tanítás az olvasmányból indul ki. Olvasmányul szolgálnak könnyű elbeszélések, leírások és képek a mindennapi életből. Mesék és könnyű nyelven írt versek. – Kereskedelmi tárgyú olvasmányok a legszükségesebb kereskedelmi kifejezések elsajátítására. – Az olvasmányok nyelvi és tárgyi fejtegetése, tartalmuknak német nyelven való elmondása. Az olvasmányt állandóan beszédgyakorlatokkal kell kísérni. Könnyebb prózai meg verses darabok és párbeszédek könyv nélkül tanulása.

Az olvasmányok alapján az egyszerű mondat tárgyalása, különös tekintettel a magyar nyelvtől eltérő sajátságok ismeretetésére. (Az egyszerű mondat. – A mondat és fajtái. Az alany.

Az állítmány. Az állítmány egyeztetése az alannyal. A bővített mondat. A jelző. A kiegészítő. A határozó. Az egyszerű mondat szórendje. A kérdő mondat. A tagadás.) *A főnév és a névelő.* Ragozásuk. A főnév mint jelző, kiegészítő, határozó. A *melléknév* mint jelző, határozó. A *névmás* ragozása. A névmás mint alany, jelző, kiegészítő, határozó. A *számnév*. A számnév mint alany, jelző, határozó. Az *ige*. Ragozása. Az ige mint alany, állítmány, jelző, kiegészítő. A *határozószók*. A *viszonyzó*k. A német helyesírás szabályai (a nagy és kis kezdőbetűk használata, az idegen szók írása s az elválasztás szabályai).

Levelezés. A második félévtől kezdve könnyű német kereskedelmi levelek tárgyalása abból a körből, amellyel a magyar levelezés tanára már foglalkozott. (A magyar levelezéssel szükséges együtthaladásra a közös levelezőkönyv szolgál.) Német levelek utánképzése, kereskedelmi kifejezések kikeresése és megtanulása.

Kisebb házi és iskolai feladatok: másolás, tollbamondás, megtanult daraboknak fejből való leírása; fordítás magyarról németre; könnyű magánlevelek.

Félévenként öt zárthelyi dolgozat. A második féléviek közül kettőnek a tárgya kereskedelmi levél.

Középső osztály. Hetenként 3 óra.

A kereskedelmi szaktárgyakkal összefüggő olvasmányok alapján az *összetett mondat* beható tárgyalása, különös tekintettel a magyar nyelvtől eltérő sajátságok ismertetésére; költői olvasmányok tárgyalása az elbeszélő, lírai és tanító költészet köréből.

Az olvasmányok tárgyi fejtegetése német nyelven; az olvasmányok alapján társalgó gyakorlatok; könnyebb kereskedelmi tárgyú magyar szöveg fordítása németre;

Költői és prózai darabok könyv nélkül.

A német *levelezés* tanítása ebben az osztályban is nyomon követi a magyar levelezését, de tárgyilag és nyelvileg amazénál könnyebb példákon.

Kisebb írásbeli dolgozatok az iskolában és otthonra; szótár-gyakorlatok.

Félévenként öt zárthelyi dolgozat. Kettő-kettő a levelezésből vegye tárgyát.

Felső osztály. Hetenként 3 óra.

Szakolvasmányok a kereskedelem, közgazdaság, a kereskedelem története és a földrajz köréből. Tárgyalásukkal és fejtegetésükkel kapcsolatos beszédgyakorlatok. Költői olvasmányok a dráma köréből. Fordítási gyakorlatok magyarról németre. Költői és prózai darabok könyv nélkül. Szótár-gyakorlatok. A nyelvtan összefoglaló ismétlése. Az idegen szók, különösen kereskedelmi műkifejezések magyarázata. A fogalmazás fokozatosan önállóságra törekszik.

A felső osztály magyar *levelező-anyagának* könnyebb példákban való feldolgozása német nyelven. A kereskedelmi levelekben előforduló szólásmódok további gyűjtése és összefoglalása.

Alkalmi házi és iskolai gyakorlatokon kívül *az első félévben öt, a másodikban négy zárthelyi dolgozat*. Közülük félevenként kettő-kettőnek a tárgyát a kereskedelmi levelezés köréből kell venni.

Jegyzet. A tanítás nyelve mindhárom osztályban német. Az írásbeli munkák szép külső formájára nagy gondot kell fordítani.

4. Francia nyelv és levelezés.

Alsó osztály. Hetenként 3 óra.

E tárgy tanításánál kezdettől fogva a *kereskedelmi nyelv és levelezés* megtanítására kell törekedni. Azért mellőzzük oly szóanyag tanítását, amely e körön kívül esik, valamint oly alak-tani részeket is, amelyekre a levelezőnek ritkán van szüksége. A nyelvtan tanítása is csak a legszükségesebbre szorítkozzék.

A direkt módszer alkalmazása. *Beszélgetések* a mindennapi és kereskedelmi élet köréből, szemléltetés alapján. *Könnyű olvasmányok*, főképp az üzleti életből merített anyagról. A nyelvtanból a sűrűbben előforduló nyelvalakok ismertetése, mindig a beszélgetés vagy az olvasmány alapján. A helyes kiejtés begyakorlása. Kisebb párbeszéd. A második félévtől könnyű rövid francia kereskedelmi levelek, amelyek tárgyukban a magyar és német levelezést követik.

Másolás, tollbamondás, könyv nélkül tanult daraboknak fejből való leírása, utánpézés a tanult olvasmányok vagy beszélgetés alapján; fordítások az iskolában és otthonra.

Félevenként öt zárthelyi dolgozat, az imént említett körből.

Középső osztály. Hetenként 3 óra.

Olvasmány mint az előző osztályban; anyagának közép-pontjában a *kereskedelmi élet* áll. Nagyobb kereskedelmi központok ismertetése beszélgetés formájában. A kereskedelmi levelezésből oly példák, amelyeket a magyar levelezésből már ismernek a tanulók. A nyelvtani anyag rendszeresebb feldolgozása a tanult olvasmányok és beszélgetések alapján; fordítási gyakorlatok. Kereskedelmi műszók csoportosítása. Írásbeli dolgozatok mint az alsó osztályban, de a kereskedelmi levelekben már némi fogalmazó készség is megkívánható.

Félevenként öt zárthelyi dolgozat, kettő-kettő kereskedelmi levél legyen.

Felső osztály. Hetenként 3 óra.

Nagyobó összefüggő (kereskedelmi és közgazdasági tartalmú) olvasmányok tárgyalása. Beszédgyakorlatok az olvas-

mány alapján. Könnyebb kereskedelmi levelek szerkesztése a magyar levelezésben tárgyaltakkal párvonalosan. Egy-egy üzletág ismertetése. A nehezebb nyelvtani szerkezetek ismertetése. (Infinitiv, participe stb.) Gallicizmusok és kereskedelmi műszók.

Írásbeli gyakorlatok mint az előző osztályokban. *Zárthelyi dolgozat az első félévben öt, a másodikban négy.* Kettő-kettőnek tárgya kereskedelmi levél legyen.

Jegyzet A tanítás nyelve lehetőleg mindhárom osztályban francia. A dolgozatok szép külső formájára különös gondot kell fordítani.

5. Földrajz.

Alsó osztály. Hetenként 2 óra.

A kereskedelmi iskola szempontjából legfontosabb *földrajzi alapfogalmak*. Szárazföldek; víz, az óceánok és jelentőségük; éghajlat és a termények eloszlása, az ember.

Az idegen világrészek, még pedig röviden minden egyes ország és gyarmat, bővebben a fontosabbak. Ezek Ázsiában Törökország birtokai, Japán, a Kínai Birodalom, Brit-Kelet-India, Afrikában Egyiptom, Dél-Afrika, a Kongó-állam, Amerikában Brit-Eszak-Amerika, az Egyesült-Államok, Mexikó, Brazília és Argentína; Ausztráliában az Ausztráliai szövetség.

Térkép olvasás és térképvázlatok készítése.

Középső osztály. Hetenként 2 óra.

Európa országai, hazánk és Ausztria kivételével Röviden minden egyes állam, bővebben a világkereskedelemben fontosak. Ezek Nagy-Británia és Írország, Németország és Franciaország, továbbá Oroszország, a Balkán-államok, Olaszország és Svájc, végül Németalföld és Belgium.

Térképvázlatok készítése.

Felső osztály. Hetenként 2 óra.

Magyarország bővebb, Ausztria rövidebb ismertetése.

A *világkereskedelem* rövid áttekintése a három év anyagának összefoglalásul. Kissé bővebben a hazánkat érdeklő cikkek kereskedelme, főképp a gabonakereskedelem. Összefoglaló ismételtsben a világkereskedelem legfontosabb útjai (nemzetközi vasúti vonalak és hajójáratok; világkereskedelmi kikötők).

Térképvázlatok készítése.

6. Történelem.

Alsó osztály. Hetenként 2 óra.

Az ókor történetének áttekintése nagyon tömören, főképp a társadalmi és gazdasági fejlődés szempontjából.

Középkor. A népvándorlás; germán államalapítások. A kereszténység szerepe az új alakulásban. Az arabok és az iszlám.

A frank birodalom, Nagy Károly. A népvándorlás utolsó hullámai.

A hűbériség és a lovagvilág. Az investitúra-küzdelem. A kereszties hadjáratok. A Hohenstaufok küzdelmei. A pápaság világalma. Európa országai a kereszties hadjáratok idején.

A pápai és a császári hatalom hanyatlása. A városi élet felvirágzása. A hűbériség bukása Közép- és Nyugat-Európában. A török előnyomulása.

Magyarország története. Nemzetünk eredete és vándorlása. A honfoglalás. Kalandozások kora. A kereszténység befogadása és a királyság megalapítása. Szent István kormányrendszere. Trónviszályok. Szent László és Kálmán. A görög befolyás kora. Az aranybulla és rendi alkotmányunk kezdete. IV. Béla és a tatárjárás. Az utolsó Árpádok. Az Anjouk és intézményeik. Zsigmond uralma. Hunyadi János kora. Mátyás. A Jagellókorabeli társadalmi és gazdasági hanyatlás. A mohácsi vész.

Középső osztály. Hetenként 2 óra.

Az újkor megalakulása: a reneszánsz, a felfedezések és gazdasági hatásuk, a merkantilizmus, a természettudomány haladása; a reformáció és terjedése.

A vallási küzdelmek kora. A Habsburg-ház nagyhatalma, V. Károly. Az ellenreformáció. Spanyolország mint a katolicizmus előharcosa, II. Fülöp; ez ország gazdasági hanyatlása. A francia és a németalföldi ellenreformáció. Németalföld gazdasági virágzása. Az angol ellenreformáció. Erzsébet. A Harmincéves háború és Németország politikai és gazdasági hanyatlása.

A Stuartok és a forradalom; Anglia gazdasági felvirágzása. Az abszolutizmus fénykora. XVI. Lajos és kormányrendszere. Colbert. Svéd-, Porosz- és Oroszország fellendülése.

A felvilágosodás irodalma. A felvilágosult abszolutizmus. II. Frigyes, II. Katalin és utánpótlók.

Magyarország története. Magyarország a mohácsi vész után. A török hódításai. A hódoltság politikai, társadalmi és gazdasági viszonyai. Az erdélyi fejedelemség alakulása.

Bocskai felkelése, a Bécsi béke és az 1608-i országgyűlés. Bethlen felkelései és kormányzása. I. Rákóczi György. Erdély.

I. Lipót kormányrendszere. Zrinyi Miklós. A Wesselényi-összeesküvés. Az alkotmány elkobzása és a bujdosók. Thököly felkelése. A felszabadítás és következményei; birtokpolitika; az 1687-i országgyűlés. Erdély önállóságának megszűnése, telepítés, Kollonics reformjai. II. Rákóczi Ferenc felkelése és a Sztápmári béke.

III. Károly és újításai. A pragmática sanctió. Mária Terézia és II. József reformjai és kormányrendszere.

A nagy forradalom előzményei. Az északamerikai szabadságharc. A francia állapotok. A forradalom. Napoleon és a császárság. A bécsi kongresszus. A Szent szövetség.

Felső osztály. Hetenként 2 óra.

A legújabb kor általános jellemzése: tudományos haladás, a gazdálkodás átalakulása, kapitalizmus. Küzdelem a szabadságért: a júliusi és februáriusi forradalom és hatásuk Európára. Küzdelem a nemzeti eszméért; a német és az olasz egység megvalósulása. Társadalmi állapotok és szociális küzdelmek. A keleti kérdés és a berlini kongresszus. Gyarmatpolitika.

Magyarország története. Az 1790-91-i országgyűlés. Magyarország részvétele a francia háborúban és a Szent szövetség kora. Az újjáébredés és az 1825-i országgyűlés. A reformkorszak országgyűlései. Széchenyi reformpolitikája. Kossuth. Az 1847/48-i országgyűlés és az 1848-i törvények, A gazdasági újjászervezés. A szabadságharc. Az önkényuralom. Az októberi diploma és az 1861-i országgyűlés. A provizórium és Deák. A kiegyezés és közjogunk alapvonalai. A legújabb gazdasági és pénzügyi alakulások.

A kereskedelem történetének összefoglalása a korábban tanultak alapján szakszempontok szerint.

7. Mennyiségtan és politikai számtan.

Alsó osztály. Hetenként 2 óra.

A négy alapművelet pozitív és negatív számokkal. Hatvány-mennyiség. Az elsőfokú határozott egyenletek egy és több ismeretlennel, különös tekintettel a szövegezett feladatok megfejtésére. Arányok és aránylatok. Gyökvonás; négyzetgyök.

Sík idomok területszámítása; a kereskedői és ipari életben előforduló ily irányú egyszerűbb feladatok mint a tanult algebrai ismereteknek alkalmazása.

Félévenként három zárthelyi dolgozat.

Középső osztály. Hetenként 2 óra.

Gyökmennyiség. Másodfokú egyenletek egy ismeretlennel.

A logaritmus fogalma. A Briggs-féle logaritmus-rendszer. A szorzat, a tört, a hatvány és a gyök logaritmus. Számvetés logaritmusok segítségével. Kitevős egyenletek.

Elsőfokú számtani és geometriai sorok. (A példákat főképp a kamatos kamatszámítás köréből kell venni.)

Testek felület- és térfogatszámítása; a kereskedői és ipari élet idevágó egyszerűbb feladatai mint a tanult algebrai ismeretek alkalmazása.

Félévenként három zárthelyi dolgozat.

Felső osztály. Hetenként 2 óra.

Kamatos kamatszámítás utólagos és előleges kamatlábbal. Konform kamatlábak. Segédtablák.

Évjáradék-számítás. Kölcsöntörlesztés utólagos és előleges kamattal, évi, félévi és negyedévi annuitással. Jelzálogos kölcsönök törlesztése; törlesztő tervek elkészítése.

A kölcsön árfolyama. A valódi kamatláb. A jutalék szerepe a jelzálogos kölcsönöknél s hatása a kamatlábra. A kölcsön-árfolyamok egyenértéke. Jelzálogos kölcsönajánlatok egybevetése.

Az első félévben három, a másodikban két zárthelyi dolgozat.

Jegyzet. A dolgozatok rendes, tiszta készítésére kiváló gondot fordítsanak a tanulók.

8. Természettan.

Alsó osztály. Hetenként 2 óra.

A mozgás törvényei. Az erők. Súly és súlypont. Egyszerű gépek, különösen az emelő (mérlegek) és a csigák. Inga.

A cseppfolyós testek alaptüneményei. Közlekedő edények és hajcsövek. Archimedes elve. Sűrűségmérők, szeszmérő.

Légnemű testek. Légsúlymérők, légszivattyu. Léghajó.

A meleg és hatásai. Hőmérők. Halmazállapotok. Gőzgép. A meleg forrásai.

A hang keletkezése és általános tulajdonságai.

A fény és terjedése, erőssége, mérése, visszaverődése, törése és sarkítása (saccharometer). Fontosabb optikai eszközök, különösen a szemüveg, mikroszkóp, teleszkóp, Fotográfózás. A látás; színszóródás, a testek színe. Színkép.

Mágnesség.

Szikrázó elektromosság. Áramló elektromosság. Galván-elemek. Ohm törvénye. Fontosabb elektromos mértékegységek. Az áram kémiai hatása, galvanoplasztika. Elektromágnes és elektromos telegráf. Indukált áramok, dinamóelektromos gépek; váltakozó és egyenáram. Elektromos erőátvitel. Telefon, mikrofon, drót nélküli telegráf.

Jegyzet. A természettant kísérleti alapon tanítjuk.

9. Kereskedelmi számtan.

Alsó osztály. Hetenként 4 óra.

Alapműveletek egész számokkal, közönséges és tizedes törtekkel, a rövidített és gyakorlati eljárások bevonásával.

A kereskedelmi szempontból fontos országok mértékeinek és pénzeinek ismertetése.

Az összevonás és váltás. A megnevezett számokkal (mértékekkel és pénzekkel) való műveletek.

Hármas szabály. Olasz gyakorlat. Láncszabály. Arányos osztás. Átlagszámítás. Keverés.

A százalékszámítás behatóan, az árüzleti számításokban alkalmazva.

Jegyzékek, számlák, faktúrák, költségjegyzékek, vámjegyzékek készítése, az áruüzleti szokásoknak megfelelően.

Egyszerű árvetés.

A kamatszámítás. Belföldi értékpapírok számítása a budapest és a bécsi tőzsdén.

Kisebb feladatok óráról órára; félévenként öt zárthelyi dolgozat.

Jegyzet. Az egyszerűbb jegyzékek elkészítését már az alpműveletek gyakorlásánál meg lehet kezdeni.

Középső osztály. Hetenként 3 óra.

Arany- és ezüstsámítás (röviden); az ötvények finomsága és jelzése, tiszta súly, ötvény-súly. Az Osztrák-Magyar Bank és a pénzverő (fémbeváltó) hivatal beváltó szabályzatai. A pénzlábak és a pénzverő viszonyok ismertetése. Pénznemek paritása. A nyers arany és ezüst, valamint az érmék árfolyama a legfontosabb piacokon a tőzsdei szokások figyelembe vételével. Belföldi váltók diszkontálása. Leszámító jegyzékek készítése. Középlejártat.

Külföldi váltók jegyzése és számítása a legfontosabb piacokon. (Budapest, Bécs, Berlin, Frankfurt a/M., Hamburg, Párizs és London.) Árfolyamkompenzálás. Tartozás-követelés kiegyenlítése. Netto kiegyenlítés.

Kisebb feladatok óráról órára; félévenként öt zárthelyi dolgozat.

Felső osztály. Hetenként 3 óra.

A magyar és osztrák értékpapírok jegyzése a legfontosabb külföldi tőzsdéken.

A külföldi váltók kémlése csak a direkt kiegyenlítések szempontjából. Kémlés aranyra és ezüstre. Kémlés értékpapírokkal.

Az áruüzleti számítások ismétlése a legfontosabb árú számításainak ismertetésével (gabona, liszt, cukor, szesz, donga, deszka). Osszetett árvetés. Árvető táblázatok készítése. Összefüggő üzlettervek kidolgozása.

A fontosabb börzeműveletek rövid ismertetése. (Report és deport.)

Kisebb feladatok óráról órára; az első félévben öt, a másodikban négy zárthelyi dolgozat.

Jegyzet. A dolgozatok csinos kiállítására különös gondot kell fordítani.

10. Könyvvitel és irodai munkák.

Alsó osztály. Hetenként 2 óra.

Egyszerű könyvvitel. Készpénzzel meginduló vállalat számadása. Pénztárkönyv. Faktúra-gyűjtő könyv. Beérkezett és elküldött számlák könyve. Árúkönyv mennyiség- és értékkimu-

tatással. A hitelügyletek elszámolása: napló, főkönyv (adósok és hitelezők könyve), főkönyv kivonata. Lejáratok könyve. A leltározás. Mérleg. A hibák megigazítása.

Az egyes könyveket összefüggő üzlettervek keretében kell tárgyalni. Összefoglalásul több vagyonrésszel meginduló vállalat kéthavi számadása a legfontosabb könyvek alkalmazásával, valamint a megfelelő számlák és jegyzékek elkészítésével.

Félévenként két zárthelyi dolgozat.

Középső osztály. Hetenként 3 óra.

A kettős könyvvitel általános jellemzése és szemléltető bemutatása a jellegzetes számlákon.

A kettős könyvvitel alkalmazott módjai közül: a közvetlen kettős mód egy és két alapkönyvvel, a közvetett kettős mód havi gyűjtőkönyvvel. A számadások ellenőrzése és a hibák megigazítása.

Folyószámlák állandó és egyenlő kamatlábbal, a kamatnak progresszív, retrográd és fokozatos módon való kiszámításával.

Az egyes alkalmazott módok bemutatásánál fokozatosan összetettebb üzleti eseményekkel kapcsolatban a már tanult skontrókon kívül a folyószámlakönyvet, továbbá az értékpapír-, érme-, bel- és külföldi váltó-skontrókat is megfelelően be kell vonni.

Félévenként három zárthelyi dolgozat.

Felső osztály. Hetenként 3 óra.

Kereskedelmi társaságok számadásai, különös tekintettel a közkereseti és részvénytársaságok számvitelére. A bizományi és részes ügyletek elszámolása az árúüzletben.

Folyószámlák kettős és állandó, egyenlő és változó, kettős és változó kamatlábbal.

Összefüggő üzlettervek kidolgozása az árú- és banküzlet köréből.

Az első félévben három, a másodikban két zárthelyi dolgozat.

Jegyzet. A számvitelt illető törvényes intézkedéseket, valamint a könyvek bélyegilletékére vonatkozó tudnivalókat alkalmas időben ismertetjük. A dolgozatok szép és tiszta elkészítésére különös gondot kell fordítani, azonban a tisztázgatást teljesen mellőzni kell. Házi dolgozatul csak az iskolában közösen megbeszélte és a tanár vezetésével megkezdett feladatok adhatók fel.

11. Levelezés és a kereskedelem ismertetése.

Alsó osztály. Hetenként 2 óra.

E tárgy tanításánál, amely csak a magyar levelezést öleli fel, a tanár egy-egy üzletet tartalmazó levélcsoportból indul ki s ennek alapján ismerteti a kereskedelmi élet megfelelő eljárását szintúgy, mint a reá vonatkozó levelek meg-

fogalmazásának módját. Mindkettő egyformán fontos. Különösen óvakodni kell át nem értett levelek betanultatásától.

A tanítás az árukereskedés köréből vett egyszerű, de teljes üzleteseteket tartalmazó olyan levelek olvastatásával, magyarázásával és megírásával kezdődik, amelyek az ajánlatot, alkuvást, megrendelést, teljesítést és fizetést, majd a hitelkérést, a tudakozódást és értesítést foglalják magukban. A levelek tárgyi taglalása alapján ismertetjük a posta intézményét és a vasúton való szállításra vonatkozó legfontosabb intézkedéseket. A levelek alaki taglalása kiterjed a kereskedelmi levelek kiállításának, címzésének, másolásának, megőrzésének és postán való elküldésének minden mozzanatára, belevonva pénznek utalványon és levélben való küldését is.

A kereskedelemre vonatkozó ügyiratok köréből a cégre vonatkozó ismeretek közlésével olvastatunk és iratunk beadványokat iparigazolvány kérése és a cég bejegyzése tárgyában. Az üzletesetekbe beilleszkedő egyszerűbb ügyiratokat: a nyugtát, elismervényt, bont, kötelezvényt, bizonyítványt, meghatalmazást, térítvényt, utalványt, engedményt, egyszerűbb adás-vételi, bér- és szolgálati szerződést szintén tárgyaljuk. Ezek kapcsán ismertetjük a bélyegre és a telekkönyvre vonatkozó legfontosabb tudnivalókat.

A levelek olvasása és tárgyalása alkalmával ki kell emelni és tárgy szerint csoportokba kell foglalni a kereskedelmi levelekben előforduló sajátos szólásmódokat.

A levelezéssel kapcsolatban tanult ismeretek összefoglalásul és kiegészítésképpen rendszeresen és az üzleti életből vett példákon megvilágítva tárgyaljuk a következő fogalmakat: A kereskedők és kereskedelmi alkalmazottak. Cég, telep. A kereskedelmi társaságok. Az árúk fajtái. Az adás-vétel. Ajánlat, alku, kötés, teljesítés, fizetés. A váltó ismertetése példákon és a legszükségesebbre szorítkozva.

A házi és iskolai gyakorlatok tárgya: mintalevelek gondos másolása, a tárgyalt levelek vázlatának elkészítése, a letárgyalt üzletesetekhez hasonló, mindig összefüggő üzletesetekből vett egyes levelek íratása.

Félévenként három zárthelyi dolgozat.

Középső osztály. Hetenként 2 óra.

Az előző osztályban alkalmazott módszerrel és még a közvetlen árukereskedésből vett üzletesetekből kiindulva tárgyaljuk a fizetés különböző módjait, nevezetesen az átutalást három és több cég között, az átírást, a fizetést utalvánnyal, csekkel és váltóval. Majd a váltóműveletekre áttérve ismertetjük a váltó intézését és küldését, közvetlenül és közvetve, az elfogadást és a behajtást, a telepítést, másolatok és másodlatok kiállítását, az óvást és a visszakeresetet, a közbenjárást és a halasztást. A cégek között előforduló elszámolások után befe-

jezésül tárgyalni kell röviden a számlakivonatok küldésével és kérésével járó leveleket. – A levelezésbe bevont sürgönyök alapján ismertetjük a telegráf intézményét és a kereskedelmi sürgönyváltás módját.

A tanultak összefoglalásaul és kiegészítéseül rendszeresen tárgyaljuk kereskedelmi technikai szempontból a pénzt; a hitel mivoltát, jelentőségét és fajait; a váltót, a váltókellékeket és a váltócelemekényeket.

Kisebő házi és iskolai írásbeli feladatok mint az előző osztályban. A levelekkel együtt ki kell dolgoztatni az üzletesettel járó váltókat és jegyzékeket is.

Félévenként három zárthelyi dolgozat.

Felső osztály. Hetenként 2 óra.

Az előző osztályokban alkalmazott módszerrel és mindig összefüggő üzleteseteken tárgyaljuk a tengeren való szállítást, az árúszállítmányok biztosítását és a velök járó levelezést, valamint a legfontosabb iratokat; továbbá a szállító ügynök működését és levelezését.

Bizományi vétel és eladás, részes ügylet lebonyolítása, kereskedelmi képviselő. – Kifogás és rendelkezésre bocsátás az árúkereskedés körében. – Intő levelek; egyszerűbb levelezés csőd és egyezség ügyében. – A bankári ügyletek köréből pénzek és értékpapírok adása-vétele saját számlára és bizományban. A letéti üzlettel járó levelek és iratok. Váltóhitel kérése, megadása és kihasználásának módja. Váltóbizományi műveletek. Hitellevelek kibocsátása és a velük járó elszámolás. – Körlevelek. – Minták szolgálati ajánlkozásra.

A tanultak összefoglalásaul és kiegészítéseül kereskedelmi technikai szempontból tárgyaljuk a közlekedésügyet, az értékpapírokat, kötvényeket és részvényeket; fajaikat, kibocsátásuk és törlesztésük módját; a bankokat és a legfontosabb bank-ügyleteket.

Házi és iskolai feladatok mint az előző osztályokban.

Az első félévben három, a másodikban két zárthelyi dolgozat.

Jegyzet. A levelek és iratok kiállításánál különös gondot kell fordítani arra, hogy egészükben és minden részletükben a kereskedésben megszokott formának és pontosságának teljesen megfeleljenek, csinosak és tetszetősek legyenek. A tisztáztatást azonban itt is mellőzni kell. A tárgy tanításával kapcsolatban mennél több valóságos kereskedelmi iratot mutassunk be; gyakoroltatni kell a legsűrűbben előforduló nyomtatványok kitöltésének módját és gyakorlatilag meg kell ismertetni a tanulókat a levelek másolásával és kezelésével is.

12. Közgazdasági ismeretek.

Középső osztály. Hetenként 2 óra.

A társadalom. A gazdaság. A magángazdaság és a társadalmi (köz-)gazdaság. *A termelés* tana, különös tekintettel a munka és a tőke elméletére. *A forgalom* tana: érték, ár;

kereslet, kínálat. A pénz. A hitel. *A megosztás tana*: földjáradék, munkabér, tőkekamat és a vállalkozó nyeresége. *A fogyasztás*: takarékoság, biztosítás.

Közgazdasági politika. *Az agrárpolitika és ipari politika* vázlata különös tekintettel hazai viszonyainkra. *A kereskedelmi politika*: pénz-, bank-, hitelpolitika általában és hazánkban.

Felső osztály. Hetenként 2 óra.

A nemzetközi kereskedelem és vámpolitika. Mezőgazdasági és ipari vámok. A vámterület. Ausztriához való gazdasági viszonyunk. *Közlekedési politika*: vasúti, hajózási, postatávíró-, telefon-politika. *A társadalmi politika* fontosabb intézményei. *Pénzügytan*: Államháztartás. Adók és illetékek. Hazai adóink, különösen a kereskedőt érdeklő kereseti és vállalati adók kivetése és beszedése. Államadósságok.

13. Jogi ismeretek.

Középső osztály. Hetenként 2 óra.

A jog fogalma és felosztása. A magyar közjog alapintézményei. Az általános magánjog alapfogalmainak ismertetése és sarkalatos jogintézményeinek rövid vázlata; a jog forrásai; a dologi jogok, főképp a tulajdonjog és zálogjog; a kötelmi jogviszonyok keletkezése, fajaik és megszűnésük; a jogügyletek érvényességének feltételei; jogi képviselő.

A kereskedelmi törvény első része. A csődtörvény és ipartörvény főbb elvei.

Felső osztály. Hetenként 2 óra.

A kereskedelmi törvény második része. A váltótörvény.

14. Vegytan és árúismeret.

Alsó osztály. Hetenként 2 óra.

A vegytan fogalma. Vegytani tűnemények. Egyszerű és összetett testek. Keverék, elegy. vegyület. Molekula, atóm. molekulasúly, atómsúly. Kémiai rokonság. Kémiai érték, képlet. A testek halmazállapota. A kémia felosztása.

Szervetlen testek. Hidrogén. Klór, sósav, bróin, jód, fluór, fluórhidrogén. Oxigén. Viz. Kén és vegyületei. (Kénhidrogén, kéndioxid, kéntrioxid, kénsav.) Nitrogén, ammónia, salétromsav. Levegő. Foszfors fontosabb vegyületei. Gyujtógyártás. Arzén s fontosabb vegyületei. Antimón. Bismut. Bór, bórsav. Szén. (Gyémánt, gráfit.) Ceruzagyártás, alaktalan szén, kőszén. Szén-oxid, széndioxid, széndiszulfid. A láng és az égés. Szilícium, szilíciumdioxid s az idetartozó drágakövek.

A fémek általában. Bázisok, savak, sók. Nátrium s fontosabb vegyületei. (Konyhasó, glaubersó, salétrom, szóda, bórax,

vizűveg.) Kálium s fontosabb vegyületei. (Káliumhidroxid, káliumklorid, káliumjodid, káliumklorát, kálsalétrom, puskapor, hamuszir káliumszilikát.) Ammónium s fontosabb vegyületei. (Ammóniumklorid, ammóniumkarbonát, ammóniumsulfát.) Kalcium. Kalciumklorid, kalciumoxid, kalciumhidroxid, kalciumsulfát, kalciumkarbonát. Bárium, báriumsulfát. Magnézium (magnéziumklorid, magnéziumoxid, magnéziumsulfát, magnéziumkarbonát). Cink, cinkklorid, cinkoxid, cinksulfát.

Középső osztály. Hetenként 2 óra.

A fémek bevezető részének rövid átvizsgálása után: A réz és vegyületei, rézfestékek. Ólom s vegyületei, ólomfestékek, betüöntvény, sörét. Kén-s és vegyületei. Ezüst s vegyületei. Arany, aranyklorid. Alumínium, alumíniumoxid és az ide tartozó drágakövek. Timsó. Agyag, agyagárúk, Uveg, üvegárúk. Vas s fontosabb vegyületei. Nikkel. Kobalt, szmalte. Mangán. Króm. Platina. On s fontosabb vegyületei. Az ásványi festékek átvizsgálása, csoportosítva színek szerint.

Szerves testek. A szerves vegyületekről általában. A szénvegyületek beosztása. Metán. Petróleum. Világító gáz. Kloroform. A kőszénkátrány szénhidrogén vegyületei. Benzol, toluol, naftalin, antracén. Illanó olajok s gyanták. Kaucsuk. Guttapercsa. Kámfor. Alkohokok. Faszész, borszesz. A bor. Sörgyártás. Szeszgyártás. Szesz italok. A szesz italok hatása a szervezetre. Glicerín, nitroglicerín, dinamit. Szénhidrátok. Cellulóze, papirosgyártás. Robbanógyapot, kollódium.

Felső osztály. Hetenként 2 óra.

A középső osztályban elvégzett szerves vegytan rövid átvizsgálása után a szénhidrátok tüzetes jellemzése, folytatólag a keményítő; gabonaneműek. Szőlőcukor. Nádcukor. Cukorgyártás. Benzóalkohokok. Fenol. Szerves savak. Ecetgyártás, az ecetsav sói. Palmitin-, stearin- s oleinsav. Állati s növényi zsiradékok. Gyertya- és szappangyártás. Művaj. Borkősav, szalicilsav. Cserzősav, cserzőanyagok, bőrgyártás. Cianvegyületek. A fontosabb növényi s állati festékek. (Indigó, lakmusz, berzsenykék, kurkuma, kosnif, szépia.) Spódium. Szerves bázisok. Kávé. Tea. Kakaó. Dohány. Hazai s külföldi fűszerek. Proteinanyagok. Halak, rákok, osztriga; tej, vaj sajt. Húsárúk, konzervek. Fonásra és szövésre alkalmas rostok. Gyapjú, selyem. Len, kender, jutta, pamut. Faárúk.

15. Szépirás.

Alsó osztály. Hetenként 1 óra.

A magyar és német folyóírás. Rondírás.

Jegyzet. Valamennyi írásos gyakorlattal egybekötött tárgy tanára folyamatosan figyelemmel kíséresse a tanuló írását s öket csinos, tetszetős munkálkodásra, rendez betűvetésre ösztönözze.

B) Nem kötelező tárgyak.

1. Német társalgó gyakorlatok.

E gyakorlatok vagy oly tanulóknak valók, akik az idegen nyelvben a rendszeres órák keretén belül nem tudnak kellő eredményt elérni, vagy olyanoknak, akik a rendszernél tökéletesebb kiképzésre törekşenek. E kettős cél szerint berendezésük és szintjük is különböző lesz. Mindenesetre azonban az élő nyelvet kell közvetíteniök s nyomukban nem szabad házi feladatoknak járni.

2. Gyorsírás.

(Gabelsberger-Markovits rendszere szerint.)

Az alsó osztályban a levelező, a középsőben a mérsékelt rövidítésű vitairás elsajátítása. A felső osztálynak gyorsírásban jártas tanuló gyorsíró körben fejlesztik tovább ügyességüket. A tanítás kezdetén különösen a nagyformájú, lassú, téntával való, tiszta és teljesen korrekt írásra kell ügyelni.

A tantárgyak és heti óráik.

Sorszám	T a n t á r g y	A heti órák száma			
		alsó	közép	felső	össze- sen
		osztályban			
A) Kötelező tárgyak:					
(a délelőtti órákban)					
1	Vallás tan	1	1	1	3
2	Magyar nyelv és irodalom	3	3	3	9
3	Német nyelv és levelezés	4	3	3	10
4	Francia nyelv és levelezés	3	3	3	9
5	Földrajz	2	2	2	6
6	Történelem	2	2	2	6
7	Mennyiség tan és politikai számtan	2	2	2	6
8	Természet tan	2	—	—	2
9	Kereskedelmi számtan	4	3	3	10
10	* Könyvviteltan és irodalmi munkák ...	2	3	3	8
11	{ Levelezés és a kereskedelem ismer- tetése	2	2	2	6
12	Közgazdasági ismeretek	—	2	2	4
13	Jogi ismeretek	—	2	2	4
14	Vegy tan és áru ismeret	2	2	2	6
15	Szépírás	1	—	—	1
Összesen ...		30	30	30	90
B) Nem kötelező tárgyak:					
(a délutáni órákban)					
1	Német társalgó gyakorlatok ...	2	2	2	6
2	Gyorsírás	2	1	kör	3

E két tantárgy egy-egy osztályban a lehetőséghez képest *egy* tanár kezében legyen, de legalább is a felső osztályban, ahol, ha a körülmények megengedik, gyakorló-irodászterüen is vezethető a tanításuk.

VII.

Az 1916—17. tanévben használandó
tankönyvek jegyzéke.

ALSÓ OSZTÁLY.

	Az engedély sz.
Dr. Koltai-Zilahi, prózai írásművek elmélete 4. kiad.	115350/1910
Dr. Schack-Jónás, Kereskedelmi levelező I. 3. kiad.	81243/1912
Dr. Schack-Hauser, Német olvasókönyv és nyelvgyakorló I. rész 7. kiadás	128899/1910
Dr. Schack-Hauser, Német nyelvtan 6. kiadás ...	45479/1912
Latzkó-Honti, Francia nyelvkönyv és ker. levelező I. rész. 3. kiadás	98577/1914
Kirchner-Pataki, Földrajz I. rész, 3. kiadás	47776/1912
Kerekes Gy., Történelem I. rész, 6. kiadás	129543/1911
Dr. Beke M., Algebra 6. kiadás	83105/1908
Bún Samu, Könyvvitel. Egyszerű és kettős könyvvitel	20022/1894
Csongor-Hankó, Vegytan és áruismeret	10531/1909
Lengyel S., Geometria	2138/1899
Csizmadia-Képesy, Fizika II. kiadás	174956/1912
Bogyó-Havas, Keresked. számtan I. rész, 5. kiadás	11371/1912
Trautmann H., Kereskedelmi isme. 4. kiadás	142771/1909
Vajda P., Mintalapok, magyar és német	
Kozma B., Gyorsírás 3. kiadás	109153/1911

KÖZÉPSŐ OSZTÁLY.

Dr. Koltai-Zilahi, Költői írásművek 4. kiadás	31968/1912
Dr. Schack-Jónás, Keresked. levelező II. r., 2. kiad.	81243/1912
Dr. Schack-Hauser, Német olvasókönyv és gyakorló II. rész, 5. kiadás	166750/1912
Dr. Schack-Hauser, Német nyelvtan 6. kiadás ...	116634/1913
Latzkó-Honti, Francia nyelvkönyv és ker. levelező II. rész, 3. kiadás	98577/1914
Kirchner-Pataki, Földrajz II. rész, 2. kiadás	88636/1910
Kerekes Gy., Történelem II. rész, 5. kiadás	92849/1911
Dr. Beke M., Algebra	89105/1908

	Az engedély sz.
Lengyel S., Geometria	2138/1899
Bogyó-Havas, Kereskedelmi számtan II—III. rész, 6. kiadás	5232/1915
Schrön-Stoczek, Logarithmusi táblák.	
Bún Samu, Az egyszerű és kettős könyvvitel tan- könyve 3. kiadás	20022/1894
Csongor-Hankó, Vegytan és áruismeret I. r., 3. k.	10531/1909
Bárczy István, Közgazdasági ismeretek 5. kiadás	92693/1910
Dr. Hermann S., Kereskedelmi és váltójog	46837/1891

FELSŐ OSZTÁLY.

Dr. Koltai-Sassi-Mészáros, Irodalomtörténet 3. kiad.	116159/1912
Dr. Schack-Jónás, Kereskedelmi levelező III. rész, 2. kiadás	84243/1912
Dr. Schack-Hauser, Német olvasókönyv és nyelv- gyakorló III. rész, 5. kiadás	166750/1913
Dr. Schack-Hauser, Német nyelvtan 5-ik kiadás ...	116634/1912
Latzkó-Honti, Francia nyelvtan és keresk. levelező III. rész	60400/1913
Kirchner-Pataki, Földrajz III. rész, 2. kiadás	108797/1912
Kerekes Gy., Történelem III. rész, 3. kiadás	79634/1912
Bogyó-Havas, Kereskedelmi számtan II—III. r. 4. k.	57277/1915
” ” Táblák a politikai számtanhoz	3128/1898
” ” Politikai számtan 3. kiadás	16651/1908
Schrön-Stoczek, Logarithmusi táblák.	
Bún Samu, Az egyszerű és kettős könyvvitel tan- könyve 3. kiadás	20022/1894
Dr. Hermann S., Kereskedelmi és váltójog	46837/1891
Bárczy István, Közgazdasági ismeretek 4. kiadás ...	92693/1915
Csongor-Hankó, Vegytan és áruismeret II. r. 3. kiadás	22653/1912

VIII.

Iskolai könyvtár.

A tanári könyvtár szaporodása.

- I. 187 *A polgári leányiskolai tanítás terve 1914.
188 *A képesítő vizsgálati szabályzat a m. kir. áll. el. népiskolai tanító- és tanítónőképző intézetek számára.
189 *Magyarország közoktatásügye 1913.
190 *Déri Gyula; A szabadoktatás története 1915.
191 Bún Samu: A nagykanizsai f. ker. iskola értesítője V. kötet 1913—1916.
- III. 115 Berlitz M. D.: Illustriertes Buch für Kinder 27. Auflage 1914.
116 " " " Erstes Buch für den Unterricht in der deutschen Sprache 99. Auflage 1914.
117 " " " Zweites Buch, 47. Auflage 1913.
- VI. 358 *Sándor József: Az Emke újjászervezése.
359 *Heller H. — Dr. Fehér D.: Ferenc Ferdinánd főherceg.
360 Osztrák-Magyar Vöröskönyv I. 1914.
361 Andrássy Gyula gróf: Kinek büne a háboru?
361 *Pál Alfréd dr.: Bosznia és Hercegovina politikai szervezete.
363 Dr. Kovács Gábor: A socialismus, 1907.
364 Schmidt M. G. dr.: Geschichte des Welthandels.
365 Alex Doerr Johann Buschmann: Der Kaufmann in Beruf, Staat und Leben.
366 *Wolf Gerő dr.: A ker. tudományok tanítása az egyetemen.
367 Osztrák-magyar vöröskönyv II. 1915.
368 Miskolci Közművelődési Egyesület, Szóval és tollal a hazáért.
- VII. 82 *Dr. Franz Fenyves, Einleitung in die Invariantentheorie.
83 *Számviteli szabályzat az áll. el. isk. tanító- és tanítónőképző intézetek számára.
- X. 162 Bogyó Havas: Ker. ir. munkálatok a f. ker. isk. számára V. kiadás.
163 Dénes Izidor: Utmutatások és gyakorló minták a váltókra és csekkekre vonatkozólag.
164 *Hangay Octáv: Szakoktatási Tanulmányok külföldön.
165 *ifj. Novák Sándor: A váltó.
166 *Zilahi György: Jegyzéke a ker. szakoktatás körébe tartozó Magyarországon megjelent műveknek.

*) Ajándék.

- 167 A nagykanizsai, aradi, brassói gör. kel., kolozsvári, székesfehérvári és temesvári f. ker. iskolák monográfiája 1913.
 168—169 Bogyó—Havas: Irodai munkálatok, 2 pld.
 170 Stern Róbert: Kaufmännische Bilanz.
 171 Aa Karl: Hethodik des Unterrichtes im kaufmännischen Briefwechsel.
 172 Arany- és ezüstpénzek éremtáblái.
 173 Domány Gyula: A pénzügyi hadviselés.
 174 *A felső ker. iskolák tanításterve és módszeres utasítása.
 XI. 74 1914: XXXVI. t. c. a nem állami isk. tanárok és azok özvegyeinek és árváinak ellátásáról.
 XIII. 262—63 Hivatalos Közlöny 1914—1915.
 264—66 Ker. Szakoktatás 1913—4. 1914—5. 1915—6.
 267—68 Magyar Nyelvőr 1914—1915.
 269—70 Magyar Könyvv. Folyóirat 1914—1915.
 271—72 *Néptanítók Lapja 1914—15.
 273—76 Közg. Szemle 1914—15.
 277—78 Természettudományi Közlöny 1914—1915.
 279—280 *Izr. Tanügyi Értesítő 1914—15.
 281 *Magyar Izrael 1914.

A tanári könyvtár állománya az 1915/6-iki tanév végén.

Csop.	Mű	Kötet
I. Nevelés, oktatás, bölcsészet	134	191
II. Magyar nyelv és irodalom	69	125
III. Német nyelv és irodalom	59	116
IV. Francia nyelv és irodalom	36	46
V. Héber nyelv és irodalom	58	86
VI. Földrajz, történet, politika	189	368
VII. Mennyiségtan, keresk. számtan	64	82
VIII. Természettudományok	89	111
IX. Árukészlet, vegytan, technológia	30	33
X. Ipar és kereskedelem	135	174
XI. Közgazdasági és jogi ismeretek	61	74
XII. Szótárak, encyclopaediák	20	94
XIII. Folyóiratok, szaklapok	28	281
Összesen ...	972	1781

pénztár- és vagyonkimutatása.

kimutatás.	Kiadás	
	Korona	
Ujjonnan beszerzett könyvek	222	87
Könyvek bekötése	113	62
Segélyezések	250	—
Ösztöndíjak	95	77
Hadikölcsönjegyzés	532	20
A nemz. áldozatkészség szobrára	10	—
Postabélyeg	1	—
Pénztári egyenleg	4943	40
	<hr/>	<hr/>
	6168	86
	<hr/>	<hr/>

B) Vagyonkimutatás:

Pénztárkészlet		4943'40
Értékpapírok:		
K 2500— 1914. évi 6 ⁰ / ₀ -os magy. hadik.		
Litt: C 238,449/50 sz. 1000—1000 K, Litt. B.		
682,011—682,015 sz. 100—100 K á 97'50	2437'50	
K 300— 1915. évi 6 ⁰ / ₀ -os magy. hadik.		
Litt: B 1.796,771/73 sz. 100—100 K á 96'90	290'70	
K 200— 1915. évi 6 ⁰ / ₀ -ös magy. hadik.		
Litt. B 1.713,175/76 sz. 100—100 K á 96'60	193'20	
K 50— 1915. évi 6 ⁰ / ₀ -os magy. hadik.		
Litt. A 149,618 sz. á 96'60	48'30	2969'70
Tankönyvek értéke 1914/5 végén	1190'95	
Ujabb beszerzések	336'49	
	<hr/>	
	1527'34	
15 ⁰ / ₀ leírás	229'09	1298'25
Ingóságok		90'—
	<hr/>	<hr/>
		9301'35

X.

Fegyelmi szabályok

a Nagykanizsai Felső Kereskedelmi Iskola tanulói számára

I. A tanulók kötelességei általában.

1. §. Minden tanuló köteles erkölcsös életével, illendő magaviseletével és szorgalmával úgy saját, mint az intézet becsületét megóvni. Kerülnie kell tehát mindent, mi az erkölcstelenség, neveltlenség, vagy durvaság bélyegét sütné jellemére a házi és iskolai, valamint a társadalmi életben egyaránt. Az erkölcsös élethez a vallás buzgó gyakorlata is tartozik.

2. §. Társai iránt minden tanuló barátságos, békés indulatú, előzékeny és minden tekintetben türelmes legyen s iparkodjék minden olyast kerülni, mi az egyetértést megzavarhatná. Ha a tanuló bármely módon sértve vagy károsítva érezné magát társai által, osztálya főnökéhez forduljon; magának elégtételt vennie nem szabad.

3. §. Oly egyénekkal, kiknek társasága a tanuló becsületére vagy erkölcsére káros vagy épen veszedelmes befolyást gyakorolhatna, tilos érintkeznie. Tilos tehát a társalgás az elbocsátott vagy kizárt tanulókkal is.

4. §. A legszigorúbb büntetésre méltó az a tanuló, ki vétkes gondolkodásmódja és érzületének nyilvánítása által társai erkölceit rontja, vagy ezeket erkölcstelen cselekvésre, hazugságra, engedetlenségre csábítja.

5. §. A cél, mely a felső kereskedelmi iskola tanulói elé van tűzve, csak kitartó, megfeszített szorgalommal érhető el. A tanuló szorgalma ne csak külső legyen, s ne szorítkozzék csupán feladatai teljesítésére, hanem mélyebb kötelességérzetből eredjen s az idő s a művelődésére nyújtott eszközök lelkiismeretes felhasználásában nyilvánuljon.

6. §. Az illem és tisztesség iránti érzék minden tanulóban feltételeztetik. A társaival és más személyekkel való érintkezésben törekedjék a tanuló szerény, illendő magaviseletre, s használjon művelt emberhez méltó beszédmodot. Oltözete s egész viselete legyen egyszerű és tiszta.

7. §. A tanuló az igazgatónak s az intézet minden tanárának úgy az iskolában, mint azon kívül, engedelmességgel és tisztelettel tartozik. Midőn a tanár a terembe lép, ugyszintén, midőn távozik, valamennyi tanulónak fel kell állania.

Kötelesek a tanulók az iskolaszolga irányában is illendően viselni magukat, s ha az tisztét teljesíti, kötelesek neki engedelmeskedni.

8. §. Elvárjuk a tanulóktól, hogy mindenki, de különösen a helybeli tanintézetek tanárai és tanulói, hatósági és egyéb, az értelmi osztályhoz tartozó személyek iránt kellő tisztelettel és udvariassággal viselkedjenek.

9. §. A tanulók az iskolán kívül is alá vannak vetve az iskola fegyelmi hatóságának, melyet az igazgató a tanári karral együtt gyakorol.

II. A tanulók kötelességei az iskola iránt.

10. §. Minden tanuló köteles az előadásokat pontosan látogatni, a szükséges iskolai könyveket és szereket magával hozni. Oda nem tartozó dolgok, amennyiben az azokkal való foglalkozás a tanulók figyelmét az előadástól elvonná, elkoboztatnak. Tartoznak egyszersmind a tanulók iskolai szereiket, könyveiket, füzeteiket rendben és tisztán tartani.

11. §. Előre látható akadályoztatás esetében az engedély a távolmaradásra egy órára az illető tanártól, egy napra az osztályfőttől, hosszabb időre az igazgatótól kérendő, az ok a szülők, vagy azok helyettesei által írásban, vagy szóval előadatván.

12. §. A tanórák elmulasztása csak betegséggel és pedig csupán csak az orvosnak, a szülőknek, vagy azok helyettesei bizonyítványa alapján menthető ki. Mikor a tanuló újra iskolába jő, köteles a mulasztás okát az osztályfőtnél hiteles bizonyítvánnyal igazolni. Ha a tanuló előzetes bejelentés és engedély nélkül egy hétig kimarad, az iskolából kilépettnek tekinthető s a névsorból kitörülhető. Az órák látogatását illető kötelezettség kiterjed a nem kötelezett tantárgyakra is, melyek látogatására a tanuló az év elején jelentkezett. Az ilyen tanfolyamból való kilépés az igazgató és a szaktanár beleegyezése nélkül tilos.

13. §. Ha a tanuló valamely ragályos bajban: valóságos himlő, bárányhimlő, vörheny, kanyaró, diphteritis, szamarhurut, egyptomi szembaj, szenvedett volna, felgyógyulása után az iskolába csakis akkor léphet be ismét, ha teljes felgyógyulását és ragálymentességét kezelő orvosa által kiállított bizonyítvánnyal az igazgatónál igazolja. A szülők és helyetteseik kötelesek a tanulót az iskolától távol tartani, ha az odahaza ragályos betegségben levőkkel érintkezett. Ily esetben is a tanuló csak a fentebb említett orvosi bizonyítvány bemutatása mellett jöhet ismét az iskolába.

14. §. A szülőknek vagy helyetteseiknek egyszerűen névgyre írott közlései nem fogadtatnak el.

15. §. A felügyelet gyakorolhatása végett tartoznak a tanulók lakásukat, annak változtatását, s azt az egyént, akinek gondviselése alatt állnak; az igazgatónak és az osztályfőnöknek bejelenteni.

16. §. Az iskolai év elején az osztályfő minden tanulónak kijelöli helyét az osztályteremben, figyelemmel a tanuló látó- és hallóképességére és esetleg más alapos óhajtására. Helyet változtatni vagy cserélni, csak az osztályfő engedelmével szabad.

17. §. A tanóra kezdetét jelző csengetés után minden tanuló tartozik a terembe menni, helyét csendben elfoglalni és a tanár belépését kellő magatartással bevárni. Előadás alatt csend és figyelem követeltetik: mindennemű zavarás, ideértve a kijárást is, tiltva van. Szellemileg minden tanuló együtt dolgozzék, a kikérdezésnél felelni azonban csak a kérdezettnek szabad; a súgás vagy beleszólás szigorúan tiltva van. A dolgozatokat minden tanuló önállóan készítse el; feladatot másától leírni s általában bárminemű csempészetet elkövetni tilos.

18. §. Az egyes tanórák közti időben meg van engedve az illedelmes társalgás és mozgás; ellenben a futkározás és zajongás a legszigorúbban tiltva van. Az osztályban lévő tanulók mindenkor helyeiken tartoznak maradni, az iskolatábla befirkálása, előadáson kívül a dobogóra lépni szigorúan tiltatik.

19. §. Szintén tiltva van az intézet helyiségei előtt való álldogálás is. Oraközben az intézetből a tanulóknak csak az osztályfő engedelmével szabad távozni.

20. §. A dohányzás szigorúan tiltva van.

21. §. Az intézeti épületnek és minden tartozékának tisztaságára a tanuló is köteles ügyelni. A falak, padok és egyéb bútorok megrongálása, befirkálása fegyelmi kihágásnak és egyszerűen kártételnek tekintetik. Mindennemű kár, melyet a tanulók az iskolai szerekben vagy egyéb tárgyakban tesznek, az illetők által és ha ki nem tudódnának, az egész osztály által megtérítendő. Ha a kártevés rosszakaratból vagy pajkosságból történt, a vétkes fegyelmi büntetés alá esik.

22. §. Egyleteket művelődés céljából alapíthatnak a tanulók az igazgatóság engedélyével; az iskolán kívül álló társulatoknak azonban tagjai nem lehetnek. Színház és nyilvános multságok látogatására minden egyes alkalommal az osztályfőtől kell engedélyt kérni.

23. §. Könyvek vagy más tárgyak elárúsítása, cserélés, a szülők vagy helyetteseik engedelmével nélkül tilos; éppen úgy tiltatik az adósságszinálás. Pénzt gyűjteni az intézet növendékei között bárminemű célra csak az igazgató engedelmével szabad.

III. Fegyelmi büntetések.

24. §. Az előző pontok tiltó szabályai ellen elkövetett tények büntetés alá esnek. Az iskolán kívüli viselet hasonlóképpen

a fegyelmi törvények alá tartozik; e szerint minden az iskola céljával és méltóságával ellenkező cselekmény, pl. kávéházak, kocsmák és más nyilvános helyek látogatása szigorúan fenyítetik.

25. §. A fegyelmi szabályok áthágására mérendő büntetések fokozat szerint a következők: a) megintés, illetőleg megdorgálás az illető tanár által; b) a tanulók elkülönített helyre való ültetése, illetőleg kiállítás; c) nyilvános megfeddés az osztályfő által; d) élesebb feddés az igazgató által; e) a tanulónak a tanári szék elé idézése s a kizárással való fenyegetés; f) kizárás az intézetből, melyről az iskolaszék és a nm. vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium értesítetnek.

Ezekon kívül alkalmazható a körülményekhez képest egyéb büntetés is, úgymint az iskolában való marasztalás, mely felügyelet alatt végzendő komoly szellemi munkával köttetik össze, továbbá házi fogság alá helyezés, melynek kiállta a szülő vagy gazda bizonyítványa által igazolandó.

26. §. A harmadfoku büntetésről már a szülő vagy helyetese értesítést nyer.

Tandíjmentes tanulók, kik erkölesi viseletből kevésbé szabályszerű érdemjegyet kapnak, vagy hanyagságuk által ki nem elégitő tanulmányi előmenetelt tanúsítanak, elvesztik a tandíjmentességet.

IV. Befejező megjegyzések.

27. §. Ezen törvénynek az intézet minden növendéke alá van vetve, s alóluk senki, még a szülők sem menthetik fel őket.

28. §. Ugyancsak e törvények kötelező erejével bír minden olyan szabály és utasítás, melyet az igazgatóság, a tanári karral s az iskolaszékkal egyetértve, esetleg később ki fog hirdetni.

29. §. A fegyelmi szabályok ezen szövege 2 példányban minden tanulónak kiadatik, melyek egyike a szülők által aláírandó és azután az osztályfőnek bemutatandó. A tanév kezdetén a fegyelmi szabályok a tanulók előtt felolvastatnak s azok nem ismerése mentő ürügyül el nem fogadtatik.

Magánvizsgálati szabályzat.

A nm. m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszternek 1903. évi 3640. sz. rendelete a felső kereskedelmi iskolai magánvizsgálatok szabályozása tárgyában:

A felső kereskedelmi iskolák főigazgatójának.

A felső kereskedelmi iskolai magánvizsgálatok eddigi rendszerének szigorúbb és helyesebb irányú szabályozása céljából az 1895. évi augusztus hó 20-án 4401. sz. a. kelt rendelettel a felső kereskedelmi iskolák számára kiadott szervezetnek a magánvizsgálatokra vonatkozó 64. és 65. §§-ait, valamint az e tárgyban kibocsátott rendeleteket ezennel hatályon kívül helyezve, a jelzett szakaszok helyébe a m. kir. kereskedelemügyi miniszter úrral egyetértően a következőket rendelem el:

64. §. Magánvizsgálatra bocsáthatók a felső kereskedelmi iskola alsó osztályának tárgyaiból oly egyének, a kik a polgári vagy középiskola negyedik osztályát (a latin nyelvtől eltekintve) sikerrel végezték, 17-ik életévüket betöltötték s hitelesen bizonyítják, hogy a gyakorlati életben működnek; a középső és felső osztály tárgyaiból magánvizsgálatra, illetőleg az utóbbit követő érettségi vizsgálatra, azok bocsáthatók, akik az alsó, illetőleg középső osztályt akár nyilvánosan, akár magánuton elvégezték, 18, illetőleg 19 évesek s a gyakorlati életben működnek.

Az egyes osztályok vizsgálatai rendszerint egyévi időközökben engedélyeztetnek. Felső kereskedelmi iskolából kimaradt tanulók kimaradásuk esztendejében még akkor sem kaphatnak magánvizsgálatra engedélyt, ha különben a fenti föltételeknek megfelelnek.

A magánvizsgálati engedélyért folyamodók szabályszerűen bélyegelt s a főigazgatóhoz címzett kérvényeiket minden év szeptember havában azon felső kereskedelmi iskola igazgatójánál nyujtsák be, a mely iskola állandó lakóhelyükön, vagy ahhoz legközelebb van. A kérvényhez születési, iskolai, erkölcsi és oly hatósági bizonyítványt kell mellékelni, mely a folyamodó iskolai tanulmányai óta eltöltött foglalkozását is hitelesen bizonyítja.

A kereskedelmi iskola igazgatója a beérkezett kérvényeket a tanári kar véleményes jelentésével együttesen **október hó első felében** terjeszti föl a főigazgatóhoz. Az oly folyamodók,

akik szeptember után, legkésőbb decemberben tesznek a közép- vagy polg. iskolában javító vizsgát, január hónapban kérhetnek magánvizsgálati engedélyt (26.070/1910. sz. min. r.)

Ugyancsak a kérvény benyújtásakor lefizetendő a beirási és az évi tandíj, mely díjak azonban kedvezőtlen elintézés esetén a folyamodónak visszaadtnak.

A beirási és tandíjak fizetése alól senki sem menthető fel. **A magánvizsgálati engedélyt nyert egyének az előadást nem látogathatják.**

A magánvizsgálatok mindenkor a főigazgató vagy megbízottja elnöklete alatt tartatnak június havában, illetőleg a felső osztálybeli magánvizsgálatok az érettségi írásbeli vizsgálatok előtt.

Az elnök állapítja meg a vizsgálat napját is. A vizsgálóbizottság tagjai a főigazgató (vagy megbízottja), az iskola igazgatója és azon osztály tanárai, a melyből a jelölt magánvizsgálatot tesz.

A jelölttől a vizsgálat megkezdése előtt megkövetelendő személyazonosságának igazolása. A vizsgálat kiterjed az illető osztály minden rendes tantárgyára. írásbeli és szóbeli s akként tartandó meg, hogy a jelöltnek az osztály összes tanítási anyagában való jártassága kitűnjék. A dolgozatok külső alakja úgy bírálendő el, mint a rendes tanulóknál.

A bizonyítványt, – amelyen feltüntetendő a vizsgálati engedély száma és kelte, s hogy magánvizsgálat alapján állított ki, – nemkülönbén a vizsgálat lefolyásáról felvett jegyzőkönyvet a vizsgáló-bizottság elnöke, az igazgató s az illető osztályfő írják alá. Amennyiben a főigazgató nem maga elnökölt a jegyzőkönyv hozzá felterjesztendő.

Szeptemberben tartandó pótló vizsgálatokra, kellően indokolt esetekben, a magánvizsgálóknak is, kik a tanévvégi magánvizsgálaton igazolt betegség vagy súlyos ok miatt nem vehettek részt, a tanári kar adhat engedélyt. Ha az illető szeptemberben sem jelentkezik, vizsgálati engedélye további érvényét elveszti összes lefizetett díjaival együtt.

Vizsgálatok összevonása nem engedhető meg. Kivételes esetekben azonban és ha a jelölt előzetes vizsgálatát legalább is jó eredménnyel tette le, a következő osztályból főigazgatói engedéllyel már félév múlva jelentkezhetik vizsgálatra.

Különbözeti magánvizsgálat engedélyezését kérhetik azok a gyakorlati életben működő ifjak, akik a középiskola nyolcadik osztályának sikeres bevégzését igazolják, vagy érettségi vizsgálatot megfelelő sikerrel tettek.

Folyamodni olyan módozatok mellett lehet, mint a rendes magánvizsgálatért. Az első esetben az írásbeli és szóbeli különbözeti vizsgálat kiterjed a felső kereskedelmi iskola különbözeti tárgyainak mind a három évi tanítási anyagára, a mit a rendes érettségi vizsgálat követ: a középiskolai érettségi bizonyítvány alapján pedig a jelöltnek írásbeli és szóbeli érettségi vizsgálatot kell tennie a felső kereskedelmi iskola különbözeti tárgyaiból.

A többi tárgy osztályzatai a középiskolai bizonyítványból veendőek át.

65. §. A magánvizsgálati díj mind a három osztályra nézve 80–80 korona, melyből minden vizsgázó tanárt tantárgyankint egy rész, az igazgatót, mint ilyent még egy rész illet meg.

A vizsgálatnak a jelölt részéről komoly ok nélkül való megszakítása a vizsgálati díj elvesztését vonja maga után. A tandíj és beírási díj minden osztálymagánvizsgálat után, valamint a magánvizsgálat ismétlése esetén is fizetendő.

Különbözeti magánvizsgálat engedélyezését kérhetik azok a gyakorlati életben működő ifjak, akik a középiskola nyolcadik osztályának sikeres bevégzését igazolják.

Folyamodni oly módozatok mellett lehet, mint a rendes magánvizsgálatért. Az írásbeli és szóbeli különbözeti vizsgálat kiterjed a felső kereskedelmi iskola különbözeti tárgyainak mind a három évi tanítási anyagára amit a rendes érettségi vizsgálat követ.

A különbözeti tárgyak a következők: keresk. földrajz, a kereskedelem története, kereskedelmi számtan, politikai számtan, irodai munkálatok, könyviteltn, magyar, német és francia keresk. levelezés, keresk. ismeretek, jogi ismeretek, közgazdasági ismeretek, vegytan és árúismeret. Azokból a tárgyakból, amelyek írásbelivel is járnak, a jelölt írásbeli munkálatra is kötelezendő. A fel nem sorolt tárgyak osztályzatai a jelölt középiskolai bizonyítványból veendőek át.

Ugyanilyen feltételekkel bocsáthatók különbözeti magánvizsgálatra s ennek sikere esetén érettségi vizsgálatra azok, akik ezt néptanítói oklevél alapján kérelmezik, ugyszintén azok is, akik folyamodványukhoz a hadapródiskola elvégzéséről szóló bizonyítványt mellékelik, ez utóbbiak azonban a fentebb felsorolt szaktárgyakon kívül a magyar nyelvből és irodalomból is kötelesek kiegészítő vizsgálatot tenni.

A különbözeti vizsgálatoknál tandíj nem, hanem 120 korona vizsgálati díj, illetőleg az érettségi vizsgálatért az érettségi vizsgálat szabályszerű díja fizetendő.

Női magántanulókra vonatkozó eltérő intézkedések.

Nőkkel szemben, akik magánvizsgálati engedélyért folyamodnak, ugyanazok a feltételek érvényesek, amelyeket az előző pontok foglalnak magukban, azzal a különbséggel, hogy a szabályszerű középiskolai és felsőbb leány- és a polgári iskolai négy osztályú előképzettség mellett figyelembe lehet venni a felső leányiskola második osztályának sikeres elvégzését igazoló minősítést is, és hogy a gyakorlati életben való működésüktől el lehet tekinteni.

Nők rendszerint női felső kereskedelmi iskolákban nyerhetnek magánvizsgálati engedelmet.

Jelentés a Nagykanizsai Felső Kereskedelmi Iskola „Deák Ferenc” körének 1915/16. évi működéséről.

Mint minden közgazdasági elméletet, amelyet eddig béke időben a háború közgazdasági hatásáról tanusítottunk, megdöntött a gyakorlat, úgy ez a régi latin közmondás is: »Inter arma silent Musae« csak részben állja meg helyét. A muzsák nem alusznak, legföljebb a béke sablonjai helyett iróink a háború nem mindig költői hurjait pengetik. A világháború véres zivatarra az új témák óriási tömegét dobta felszínre, mely hosszú időre teremtett anyagot az irodalmi munkássághoz. Az a kínálkozó alkalom, hogy majd a növendékeket is megragadják ezek a témák és őket írói tevékenységre buzdítja, késztetett bennünket arra, hogy Onképzőkörünket a legnagyobb nehézségek mellett is megnyissuk, legfőbb célunkul tűzve ki azt, hogy a tanulókkal az irodalmat megszerettessük.

Már a fent jelzett évszám elég ahhoz, hogy körünk ez idei működése emlékezetes legyen, de még nagyobb érdekességet kölcsönzött neki az, hogy ez az első működési év, ami a háború jegyében folyt le.

E világforgatag intézetunktől is megkövetelte az áldozatot, hogy helyiségeinek átengedésével hajlékot nyújtson a háború vérző szenvedőinek. Ez volt az oka annak, hogy még az előadások megtartásához is alig lévén terem, az Onképzőkört az 1914–15-ik tanévben helyszüke miatt nem nyithattuk meg. A főok azonban mégis az volt, hogy fent említett körülmény miatt tartalmas könyvtárunkat nem használhattuk fel törekvéseink segítő-eszközéül és emiatt céljainkat, az irodalmi készségnek, az önállóságnak és esztétikának a növendékekben való fejlesztését, nem véltük elérhetőnek.

Az idén már csak azért is, mert helyiségeink eggyel szaporodtak, tultéve magunkat a nehézségeken egy kissé későn bár, de február 8-án a kört mégis megalakítottuk.

A megalakulás után az elnök lelkes és tartalmas megnyitó beszéddel üdvözölte a tagokat, kik a megejtett szavazással a főbb tisztségekre a következőket választották meg: Elnök: Karczag Fülöp f. o. t., alelnök: Fehér Miklós k. o. t., főtitkár:

Halász Vilmos f. o. t., altitkár: Hirschler Ferenc k. o. t., pénztáros: Radits Ferenc f. o. t.

A gyűléseket nem tartottuk meg 2-hetenként, az alapszabályoknak megfelelően, mert nem volt mindig elegendő számú munka s szavalk is gyéren jelentkeztek. Volt 3 gyűlésünk és mindegyiken 2 munka és 2 szavalk volt napirenden. Fő működésünk ebben az évben is az iskolai ünnepek rendezésére ssoritkozott. Tartottunk 4 díszgyűlést és pedig: október 6-án a 13 aradi vértanu emlékére, november 19-én boldogult Erzsébet királynéknk emlékezetére, március 15-én a márciusi napok megünneplése végett és végül április 11-én a törvények szentesítésének 68-ik évfordulóján. Mindez alkalmakkor intézetünk egyegy erre önként vállalkozó növendéke tartotta az ünnepi beszédet és szavalkot, hogy ezzel is nagyobb biztosságra tegyenek szert a nyilvános fellépéseknél és szónoklatoknál.

Beszámolónk végeztével reméljük, hogy a következő évi jelentésünknel már nem borzongat bennünket a háború moraja és a békés időknek megfelelően a tanulók fokozottabb irodalmi tenyékenységéről számolhatunk majd be, hogy körünk továbbra is méltó maradhasson nevéhez.

Az Önképzőkör vezetősége.

XIII.

A tanulók névsora, születési helye és ideje

Alsó osztály.

Osztályfő: RÁCZ LAJOS.

- Babics Imre, Nagykanizsa, 1899. október 30.
Balaton Dénes, Nagykanizsa, 1901. június 27.
Barta Pál, Nagykanizsa, 1901. november 10.
Baumgarten Viktor, Nagykanizsa, 1901 november 1.
5 Beke József, Zalaszentgyörgy, 1899. december 5.
Dobó István, Törökbecse, 1901. szeptember 11.
Eichel Alfréd, Rózsahegy, 1899. január 7.
Eichner Árpád, Nagykanizsa, 1901. február 3.
Erős Ferenc, Nagykanizsa, 1898. szeptember 4.
10 Fischer József, Felsőőr, 1901. szeptember 23.
Fürst Alajos, Nagykanizsa, 1900. május 5.
Greiner Mór, Zalaszentgrót, 1899. október 1.
Grosz Imre, Nemesdéd, 1901. augusztus 23.
Grünfeld Dénes, Perlak, 1901. január 27.
15 Hirschler István, Nagykanizsa, 1901. szeptember 24.
Horváth István, Laszovác, 1899. július 16.
Höhn Lajos, Rinyaszentkirály, 1898. május 3.
Kaufmann Antal ism., Miháld, 1898. április 25.
Kengyel Jenő, Nagykanizsa, 1899. február 21.
20 Kirnbauer Gyula, Csesztreg, 1901. március 3.
Klein Jenő, Turdassin, 1900. április 30.
Kleinfeld József, Nagykanizsa, 1901. június 11.
Knortzer György, Nagykanizsa, 1900. június 21.
Kohn Imre, Kaposvár, 1901. július 3.
25 Kohn István, Nagykanizsa, 1901. június 3.
Kósa József ism., Mészla, 1899. július 19.
Kremsier Dezső, Nagyrada, 1901. március 1.
Lustig István, Nagykanizsa, 1900. november 24.
Magyar József, Nagykanizsa, 1901. február 7.
30 Maschankzer László, Budapest, 1898. szeptember 21.

- Müller Ernő, Szombathely, 1901. május 16.
Müller Imre, Keszthely, 1900. március 3.
Nádai Sándor, Budapest, 1901. január 20.
Neumann Andor, Pécs, 1901. július 29.
- 35 Oláh Ferenc, Nagykanizsa, 1901. március 14.
Pálffy István, Marcali, 1898. augusztus 28.
Pirity Lajos, Nagykanizsa, 1899. október 13.
Skrivalics János, Nagykanizsa, 1899. április 27.
Somogyi Dezső, Babócsa, 1901. augusztus 16.
- 40 Stern Jenő, Nagykanizsa, 1901. június 30.
Strem Ernő, Nagykanizsa, 1899. április 27.
Stuffer Árpád, Miháld, 1900. január 7.
Szattler Zoltán, Nemesdéd, 1900. február 1.
Szöllősy József, Vizvár, 1900. február 10.
- 45 Walder József, Murakeresztur, 1901. október 15.
Weisz Márton, Huszt, 1900. március 8.
Weisz Nándor, Nagykanizsa, 1902. január 16.
Weiszfeld Ferenc, Nagykanizsa, 1902. február 18.
Weiszfeld Jenő, Murarátka, 1901. június 28.
- 50 Wellisch Ernő, Nagykanizsa, 1902. január 26.
Zámbó János, Somogytarnóca, 1899. október 10.

Magántanuló: Schiller János.

Középső osztály.

Osztályfő : DOMÁNY ÁRMIN.

- Aczél József, Nemesrádó (Zalamegye), 1899. január 13.
 Blumenschein Ferenc, Rada (Zalamegye), 1899. február 5.
 Eichinger István, Zákány, 1899. május 5.
 Fehér József, Szigetvár (Somogy megye), 1900. június 11.
 5 Gál László, Tapolca (Zalamegye), 1899. augusztus 5.
 Golenkó István, Nagykanizsa, 1899. február 15.
 Grósz Miklós, Budapest, 1900. május 15.
 Guttenthag Lajos, Nagykanizsa, 1899. május 11.
 Hacker Ernő, Budapest, 1900. október 8.
 10 Hám László, Nagykanizsa, 1899. március 31.
 Hirsch Imre, Ruzsák (Zalamegye), 1901. január 23.
 Hirschler Andor, Tab (Somogy megye), 1898. október 10.
 Hirschler Béla, Nagykanizsa, 1901. június 29.
 Hirschler Ferenc, Nagykanizsa, 1900. július 25.
 15 Hoffmann Jenő, Budapest, 1898. május 20.
 Holczer Zsigmond, Balatonmagyaród, 1900. július 14.
 Kasztl Árpád, Gyékényes (Somogy megye), 1901. március 19.
 Kasza Imre, Marczali, 1897. március 30.
 Koletár András, Puszta-Tamási (Somogy m.), 1900. május 19.
 20 Kovács Gusztáv, Muravid (Zalamegye), 1899. augusztus 18.
 Kürschner István, Nagykanizsa, 1900. július 24.
 Meissner Károly, Nagykanizsa, 1899. május 8.
 Mikó István, Nagykanizsa, 1899. július 22.
 Muth Erwin, Nagykanizsa, 1900. július 24.
 25 Neumann Imre, Geszti (Somogy megye), 1899. szeptember 1.
 Radits József, Budapest, 1900. január 2.
 Schild Antal, Nagykanizsa, 1898. május 25.
 Schlesinger Frigyes, Trezovác (Pozegamegye), 1900. dec. 7.
 Singer Kálmán, Kis-Szabadka (Zalamegye), 1900. január 12.
 30 Sommer Emil, Budapest, 1899. október 24.
 Steiner Ferenc, Nagykanizsa, 1900. október 16.
 Szattler Géza, Nemesdéd (Somogy megye), 1900. augusztus 26.
 Tellemann Károly, Bosnisch-Dubica, 1899. április 21.
 Viola Kálmán, Nagykanizsa, 1899. szeptember 20.
 35 Weisz Andor, Légrád (Zalamegye), 1900. október 3.
 Weisz Endre, ism. Barcs, 1898. december 11.
 Weisz Zsigmond, Erdőhát (Zalamegye), 1899. április 28.
 Wernigg Lajos, Nagykanizsa, 1898. július 9.
 Zafuta István, Nagykanizsa, 1899. augusztus 9.

Kimaradt : Kasza Imre.

Magántanulók : Hirschler István, Goldmann József.

Felső osztály.

Osztályfő: Dr. VILLÁNYI HENRIK.

- Balaton Ede, Nagykanizsa, 1899. augusztus 1.
 Blum Lajos, Siklós, 1899. április 26.
 Czulek László, Nagykanizsa, 1899. december 10.
 Dobó József, Ujvidék, 1899. november 14.
- 5 Eppinger László, Nova (Zalamegye), 1899. augusztus 12.
 Fischbach József, Bucsuszenttamás, 1898. december 11.
 Fischer János, Nagykanizsa, 1898. július 18.
 Frankl Dénes, Letenye (Zalamegye), 1899. szeptember 19.
 Gaszmann Lajos, Barcs, 1898. július 21.
- 10 Grósz Arnold, Wien, 1898. december 5,
 Grünbaum Béla, Hahót, 1899. augusztus 9.
 Guttentag Ernő ism., Nagykanizsa, 1896. november 3.
 Haán Béla, Sáregres (Fehérmegye.), 1899. augusztus 23.
 Haász Lipót, Nagykanizsa, 1899. december 17.
- 15 Halász Vilmos, Nagykanizsa, 1899. július 22.
 Havas Jenő, Zenta, 1899. május 21.
 Heimler István, Nagykanizsa, 1898. április 26.
 Hordós István, Nagykanizsa, 1899. március 6.
 Karczag Fülöp, Nagykanizsa, 1899. május 7.
- 20 Krausz Adolf, Nagykanizsa, 1899. augusztus 7.
 Krausz Lajos, Nagykanizsa, 1899. augusztus 30.
 Kulka Béla, Nagybjom (Somogy megye), 1898. március 22.
 Laufer László, Babócsa (Somogy megye), 1898. december 12.
 Láng János, Homokkomárom (Zalamegye), 1898. augusztus 9.
- 25 Máдай Ödön, Máramarossziget 1899. július 29.
 Meider József, Drávavásárhely (Zalamegye), 1899. október 28.
 Neu Pál, Nagykanizsa, 1899. október 16.
 Radics Ferenc, Budapest, 1898. július 27.
 Scherz Albert, Nagykanizsa, 1900. március 21.
- 30 Sommer Ignác, Barcs (Somogy megye), 1898. március 21.
 Steiner Sándor, Nagykanizsa, 1899. július 24.
 Strauss Adolf, Varasd-Toplica, 1898. augusztus 22.
 Stróbl Hugó, Sopron, 1898. április 7.
 Szabó György, Nagykanizsa, 1898. december 11.
- 35 Wollner Rezső, Csáktornya, 1899. február 12.

Kimaradt: Pollák Béla.

Magántanulók: Láng Ferenc, Haba József.

XIV.

Az 1914/15-iki tanévben végzett tanulók
alkalmazási helye.

A tanuló neve	A főnök neve	Lakóhelye
Auspitz Elemér	Katona	
Bálints Ferenc	Katona	
Feigelstock Dávid	Katona	
Fehér Miklós	Neuschlosz-féle taningyár	Barcs
5 Fischl György	Katona	
Fürst Zoltán	Sartói Oszkár	Nagykanizsa
Grúber József	Katona	
Grünfeld Árpád	Katona	
Hermann Károly	Katona	
10 Jung Miksa	Cservenkai cukorgyár	Cservenka
Kaufmann Jenő	Katona	
Kertész Béla	Wiener Bankverein	Wien
Klein Imre	Katona	
Király Vilmos	Fischer J.	Budapest
15 Krámer Endre	Rothschild Samu	Nagykanizsa
Krámer Ferenc	Haditermény r. t.	Budapest
Mautner Pál	Katona	
Mikó József	Nagykanizsai Takarékp.	Nagykanizsa
Neu Zsigmond	Dunagőzhajózási társ.	Budapest
20 Pirity Sándor	Katona	
Récsey József	Király serfőző r. t.	Nagykanizsa
Salgó István	Nay és Róna	Budapest
Schapringer József	Zalam. Gazd. Takarékp.	Nagykanizsa
Singer Lipót	Katona	
25 Sommer Emil	Katona	
Somogyi Izsó	Katona	
Stern Imre	Weisz Manfréd tölténygyár	Budapest
Strausz György	Gutmann S. H.	Nagykanizsa
Szattler Miksa	Katona	
30 Sommer Aladár	Pesti Magy. Ker. Bank	Budapest
Tislér József	Katona	
Tornyos Ferenc	Katona	
Vörös Gábor	Katona	
Weisz Jenő Salam.	Goldmann és Engel	Budapest
35 Wortmann Árpád	Katona	
Zsubory István	Katona	

XV.

Jelentés az 1916. évi érettségi vizsgálatokról.

A) Rendes érettségi vizsgálat.

A felső osztály 35 rendes tanulója közül a nagym. vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter úr 52900/1916. sz. rendelete értelmében május 19-én az igazgató elnöklete alatt tartott érettségi vizsgáló bizottsági értekezleten tizenkét, 1898-ban született, katonai szolgálatra alkalmasnak talált tanulónak az osztály sikeres elvégzéséről tanuskodó osztályzatuk alapján május 22-én kiadtuk az érettségi bizonyítványt. Maradt tehát 23 tanuló, kik valamennyien írásbeli érettségi vizsgálatra bocsáttattak.

A tanári kar által felterjesztett tételek közül kir. főigazgató úr a következőket jelölte ki:

I. Magyar fogalmazás.

A kereskedői tisztességről, különös tekintettel a mai viszonyokra.

Eredmény: 1 jeles, 5 jó, 17 elégséges.

II. Német keresked. levelezés.

1. Hofmann József, Budapest, V/15. ir Lőrinci Lajosnak Brassó. Figyelmezteti, hogy V/15. lejárt tartozása neki küldött fűszerárúért K 2626'40, még nincs kiegyenlítve. Sürgős küldvényezést kér.

2. Hofmann nem kap választ és V/31. újra ir Lőrincnek. Közli vele, hogy az ügyet sajnálatára kénytelen volt átadni ügyvédjének, dr. Balázs Agostnak. Figyelmezteti, hogy most már az ügyre nézve a megnevezett ügyvéddel lépjen érintkezésbe.

Eredmény: 1 jeles, 3 jó, 13 elégséges, 6 elégtelen.

III. Német nyelv.

Warum haben wir auf die Kriegsanleihe gezeichnet?

Eredmény: 1 jeles, 4 jó, 12 elégséges, 6 elégtelen.

IV. Kereskedelmi számtan.

A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank nagykanizsai fiókja a következő ügyleteket bonyolítja le Julius Adler, Hamburg, megbízásából és számlájára:

Márc. 5. Vesz 100 láda tojást, egy-egy láda 1440 drb-ot tartalmaz, K 12.50 pr 120 drb, költség K 18.30.

Márc. 25. Küldvényez Párisnak fr. 5600, lej. jul 15. à 95.80, $3\frac{1}{2}\%$.

Ápr. 14. Elad K 20000. — Magy. Koronajáradékot à 88.40, adó $1\frac{1}{2}\%$ -szeres.

Ápr. 28. Intézkvényez Londonra L 258 „ 15 n 8 lej. jun. 28. à 24.04, 3% .

Máj. 10. Vesz 25 drb Osztr.-Magyar Államvasuti részvényt à 723. — adó $1\frac{1}{2}\%$ -szeres.

Máj. 25. Javára írja a küldött kakaót, Bttó kg. 970, Ta 10% , à M 165. — pr 50 kg. Nttó, skontó 2% .

Költségek: alkuszdíj $\frac{1}{10}\%$, mázsálás és csomagolás, M. 31.50, szállítás Fiumeig M 65.30, Biztosítás 2900 M után 2% , jutalék 3% , M árfolyama 117.64.

Jun. 15. Javára írja az alábbi váltók értékét:

fr. 3580. — lej. jul. 5.

„ 2860.70 „ „ 20.

„ 1870. — „ „ aug. 10 à 95.80, 3%

A bank június 30-án lezárja a folyószámlát (fok. mód) $5\frac{1}{2}\%$, költség K 48.—, jutalék $\frac{1}{2}\%$, a különbözet erejéig küldvényez v. intézkvényez.

Árfolyamok: 117.64, 3% , 85.05, 4% .

Eredmény: 6 jeles, 3 jó, 11 elégséges, 3 elégtelen.

V. Könyvviteltan.

1916. január 1-én »Nagykanizsai Kereskedelmi Részvénytársaság« cég alatt K 400000. — alaptőkével részvénytársaság alakul.

Erre a részvényesek befizetnek készpénzben K 350000. —

Kiadás alapítási költségekre K 12350. —

1916. december 31-én a társaság főkönyvében a következő forgalmi összegeket találjuk:

A számla megnevezése:	Tartozik	Követel
Részvénytőke számla		400000. –
Részvényesek »	400000. –	350000. –
Alapítási költség »	12350. –	
Pénztár »	848500.45	796375. –
Arú »	974519.36	869256. –
Adósok »	410756. –	288436.41
Hitelezők »	196718. –	224372.81
Költség »	12475.23	1459. –
Küldvény »	144326.52	98435.75
Ingóság »	5850. –	
Kamat »	10739.13	
Engedmény »	12100.28	
	<u>3028334.97</u>	<u>3028334.97</u>

Az ingóságokat a társaság K 50000-ban értékeli, az árú-készlet értéke részletes leltár szerint K 183675.84.

Az alapítási költségek egészben leiratnak.

A könyvek 1916. december 31-én lezártnak.

Elkészítendő a nyersmérleg egyenlegei, ennek kapcsán a zárókimutatás, megállapítandó a tiszta nyereség.

Az alakulással járó tételek, ugyszintén az évvégi zárlat és a könyveknek 1917. január 1-én történő megnyitása elkönyvelendő közvetlen mód szerint a pénztár-naplóban, főkönyvben.

Ugyanezen könyvekben könyvelendő el a tiszta nyereségnek felosztása is, a melyre nézve az 1917. január 15-én megtartott közgyűlés úgy határoz, hogy az alaptőkének 6%-a osztalék címén kifizetendő, a maradvány a tartalékalapra fordítandó.

Eredmény: 7 jeles, 8 jó, 5 elégséges, 3 elégtelen.

VI. Francia kereskedelmi levelezés.

1. A Weiser J. C. gépgyár Nagykanizsán IV/25. kérdezősködik Kálmán Oszkár bizományosnál Bukarestben, milyen feltételek mellett volna hajlandó a gyár gazdasági gépeinek különösen vetőgépeinek bizományban való eladására vállalkozni.

2. Kálmán Oszkár V/1. közli a feltételeit. Ezek: a teljesített eladások arányában fizet. Az eladási számla összege után 3% bizományi díj és 1% delcredere díj jár. Szállítási- és vámköltségek, raktárdíj és javítási költségek a gyár terhére iratnak.

Eredmény: 2 jeles, 2 jó, 17 elégséges, 2 elégtelen.

VII. Kereskedelmi levelezés.

1. Lusztig Kálmán helyben V/10. felajánlja szolgálatait képviselői minőségben Neumann M. vászonnemű gyárosnak, Sternberg. 10 évvel ezelőtt önállósította magát, több külföldi céget képvisel. Hivatkozik Mössner Józsefre Budapest. Jutalék fejében 3% kér és készkiadásainak megtérítését.

2. Sternberg V/30. elfogadja Kanizsa ajánlkozását és a közölt feltételeket. Mellékel árjegyzéket s megjegyzi, hogy az a mai viszonyokon való tekintettel készpénzügyletre vonatkoznak. A számlát közvetlenül a feleknek küldi.

3. Kanizsa V/28. mellékel 3 cég, Grossberg J., Kende Géza és Ménes Sándor helyben megrendelését. Megjegyzi, hogy az egyik megrendelőnek, Grossbergnek, a törölközőket 20 fill. olcsóbban adta. Nevezettnek ugyanis kiterjedt üzletköre van és épen eme engedmény adása folytán vált lehetővé üzletfélnek megnyerni.

4. Sternberg VI/5. jelzi, hogy a megrendelést végrehajtotta, a 3⁰/₀ jutalékot K 1565.70 után jóváírta. A jövőben előzetes engedélye nélkül semmiféle engedmény nem adható.

Eredmény: 2 jeles, 8 jó, 13 elégséges.

Az írásbeli érettségi vizsgálatok alapján szóbelire bocsátott 23 tanuló.

A szóbeli érettségi vizsgálatokat június 15. és 16. napján tartottuk meg dr. Vitkovits Sándor pozsonyi egyet. magántanár, vkm. biztos úr és Heltai József kereskedelemügyi miniszteri biztos úr elnöklése alatt.

Az érettségi vizsgálatok eredménye ez:

Jelesen feleltek meg: *Karczag Fülöp és Krausz Lajos* = 2.

Jól feleltek meg: *Dobó József, Haás Lipót, Halász Vilmos, Havas Jenő, Steiner Sándor* = 5.

Megfeleltek: Balaton Ede, Blum Lajos, Fischbach József, Frankl Dénes, Grünbaum Béla, Haán Béla, Hodós István, Krausz Adolf, Meider József, Neu Pál, Schertz Albert = 11.

5 tanuló szeptember hóban teendő javító vizsgálatra utasított.

B) Katonai előkészítő tanfolyam érettségi vizsgája.

A nm. vk. Miniszter úr 54800/1916. Vla. sz. rendelete értelmében az 1898. és az előző években született, katonai szolgálatra alkalmasnak talált, a középső osztályt eredményesen végzett tanulók részére május 25-től június 25-ig tartó előkészítő tanfolyamot szerveztünk. E tanfolyamon valamennyi érdekelt tanuló vett részt é. p. az 1896-as évfolyamból 1, az 1897-es évfolyamból 6, az 1898-as évfolyamból 4, összesen 11. Ezek a felső osztályról sikeresen letett vizsga után írásbeli és ezután szóbeli vizsgára bocsátatván, közülök 2 jól, 9 egyszerűen megfelelt.

A felső keresk. iskolai érettségi bizonyítvánnyal járó jogok és minősítés.

Az intézet három évfolyamának végeztével a tanulók érettségi vizsgálatot tesznek, melynek eredményes letétele a következő életpályákra nyújt képesítést, jogokat és előnyöket:

1. A szorosan vett kereskedelmi pályára.
 2. Az áll. közigazgatás ama ágainál, melyekre az érettségi bizonyítvánnyal bíró ifjakat a tisztviselők minősítéséről szóló 1883. t.-c. minősítettnek és illetékeseknek nyilvánít, u. m.:
 - a) a *postaszaknál*, mint postafőtisztviselők;
 - b) a *pénztári szaknál*, mint központi állampénztári és adóhivatali tisztviselők, törvényhatósági pénztárosok, ellenőrök, könyvvezetők, gyámi pénztárosok;
 - c) a *kezelési szaknál*, mint dohányárudai, raktári hivatalnokok, telegkönyvvezetők;
 - d) a *zálogházaknál*, mint zálogházi igazgatók, ellenőrök, könyvvezetők, pénztárosok, ellenőrző számtisztek;
 - e) az államszámvitelteni vizsgálat letétele esetén alkalmazást nyerhet a számvévségi szaknál mint főszámvévségi és ellenőrzési hivatalnok s minden állami hivatalnál és intézetnél, u. m.: miniszteriumoknál, megyéknél és törvényhatósági joggal felruházott és r. t. városoknál, pénzügyigazgatóságoknál, adófelügyelőségeknél, illetékkiszabási s minden állami hivatalnál, dohányjövedékeknél, állami jószágigazgatóságnál, bányászatnál, pénzverdénél, áll. zálogházaknál, közpénztáraknál, posta- és távirdaigazgatóságnál stb.
 3. Ezeken kívül az intézet növendékei, ha tanulmányaikat folytatni akarják, beléphetnek:
 1. a *budapesti keleti kereskedelmi akadémiába*,
 2. a *m. kir. közlekedésügyi akadémiába* (vasút, hajózás, posta, táviró),
 3. a *kereskedelmi iskolai tanárképző-intézetbe*.
 4. Az 1900 évi 100.000 sz. belügyminiszteri rendelet szerint a községi jegyzőségre képesítő közigazgatási tanfolyamra felvétetnek.
 5. Jeles bizonyítvánnyal a hazai összes gazdasági akadémiákba.
- Ezen jogok és előnyök mellett az 1889. évi VI. t.-e. 25. §-a értelmében az *egyéves önkéntesi jogot* is élvezik.

XVII.
Statisztikai kimutatások.

A kimutatás tárgya	C s o p o r t	Alsó	Köz.	Felső	Összesen
		osztály			
Iskola- látogatás	Beiratott	51	39	36	126
	Évközben kimaradt	—	1	1	2
	Létszám a tanév végén	51	38	35	124
Kor	<i>1915. szeptember végén volt</i>				
	13 éves	3	—	—	3
	14 «	23	7	—	30
	15 «	9	10	1	20
	16 «	8	16	20	44
	17 «	5	5	13	23
	18 «	3	1	—	4
19 «	—	—	2	2	
Vallás	Izraelita	33	27	26	86
	Római katolikus	15	12	10	37
	Ag. evangélikus	2	—	—	2
	Ev. reformált	1	—	—	1
Anyanyelv	Magyar	50	37	36	123
	Német	1	—	—	1
	Horvát	—	2	—	2
Nyelvismeret	Magyar	30	25	28	83
	Magyar—német	18	5	6	29
	Magyar—horvát	3	5	1	9
	Magyar—német—horvát	—	4	1	5
A felvétel alapja	Ismétlő, saját intézetbeli	3	—	1	4
	« idegen «	—	2	—	2
	Polg. iskola 4. oszt.	27	—	—	27
	Gimnázium « «	21	—	—	21
	Felső ker. isk. alsó osztály « « « középső «	—	37	—	37
		—	—	35	35

A kimutatás tárgya	C s o p o r t	Alsó	Köz.	Felső	Összesen
		osztály			
A szülő vagy gyám lakóhelye	Nagykanizsai	33	23	24	80
	Más zalamegyei	9	8	6	23
	Somogy megyei	3	6	2	11
	Baranyamegyei	—	—	1	1
	Belovár	1	—	—	1
	Bosznia	1	1	1	3
	Szatmár megyei	1	—	—	1
	Arvamegyei	1	—	—	1
	Liptó megyei	1	—	—	1
	Bács-Bodrog	1	—	1	2
Varazsdmegyei	—	—	1	1	
A szülő vagy gyám polgári állása	Birtokos, bérlő	3	1	—	4
	Kisiparos	11	3	4	18
	Ipari tisztviselő	—	1	3	4
	Nagykereskedő	3	—	6	9
	Kiskereskedő	9	17	4	30
	Ker. vagy közlekedési alk.	15	11	4	30
	Köztisztviselő	4	1	4	9
	Tanár, tanító	1	—	—	1
	Másféle értelmiségi	1	—	2	3
	Magánzó	2	2	5	9
Egyéb	2	3	4	9	
Tandijfizetés	Egész tandíjat fizetett	26	18	18	62
	$\frac{1}{3}$ « «	7	11	7	25
	$\frac{1}{4}$ « «	8	3	4	15
	Teljesen tandíjmentes	10	7	7	24

A tanulmányi eredmény kimutatás.

T a n t á r g y	Alsó oszt.			Köz. oszt.				Felső oszt.				
	Az osztályozott tanulók száma											
	51				38				35			
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Hittan	13	12	24	2	6	15	15	2	9	11	15	—
Magyar nyelv és irodalom	12	26	13	—	3	6	24	5	2	8	25	—
Német nyelv és levelezés	1	7	34	9	—	10	23	5	2	9	24	—
Francia nyelv és levelezés	2	3	38	8	1	9	20	8	1	10	24	—
Földrajz	14	26	11	—	5	7	25	1	4	9	22	—
Történelem	4	9	36	2	5	10	23	—	3	13	19	—
Menyiségtan s polg. számt.	4	20	27	—	5	6	23	4	5	13	17	—
Természettan	9	13	26	3	—	—	—	—	—	—	—	—
Keresk. számt. és irod. m.	3	20	27	1	5	8	24	1	5	15	15	—
Könyvvitel és irodai m. ...	8	23	19	1	9	12	17	—	9	20	6	—
Keresk. levelezés és ism.	4	17	30	—	2	6	30	—	2	9	24	—
Közgazdasági ismeretek ...	—	—	—	—	3	7	28	—	3	17	15	—
logi ismeretek	—	—	—	—	2	15	20	1	2	17	16	—
Vegytan és áru ismeretek	7	19	25	—	2	17	19	—	7	23	5	—
Írásbeli dolg. külső alakja	12	27	10	2	8	22	4	4	17	7	11	—
Szépirás	10	23	18	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gyorsírás	—	16	26	—	4	9	14	—	3	10	—	—
Német társalgás	2	14	27	5	—	19	19	—	4	20	11	—
Magaviselet	37	11	3	—	16	20	2	—	22	13	—	—

XVIII.

Értesítés a jövő tanévre.

A nagykanizsai illetőségű tanulók felvétele szeptember 1-én, a vidéki tanulók felvétele 3-án és 4-én mindig d. e. 9–12, d. u. 3–5 órákor történik. A javító és pótló vizsgálatokat aug. 31-én d. e. 8–12 órákor tartjuk meg.

Az alsó osztályba azok a tanulók vétetnek fel, kik a gymnasium, reál- vagy polgári iskola alsó 4 osztályát legalább elégséges sikerrel végezték és azt bizonyítvánnyal igazolják. A középső és felső osztályba csak oly tanulók vétetnek fel, kik az alsó, illetve középső osztályt ugyanezen vagy vele egyenlő fokú szakiskolában legalább elégséges sikerrel végezték.

Ujjonnan belépő tanulók születési bizonyítványt tartoznak felmutatni.

Javító vizsgálatra bocsáttatnak azon tanulók, kik legfeljebb 2 tantárgyból kaptak elégtelen érdemjegyet. A javító vizsgálatra jelentkező tanulók utolsó évi bizonyítványukat, aug. 30-án d. e. 9–11 órákor adják át az igazgatónak.

Évi tandij minden osztályban 200 korona.

A tandij 2 részletben fizetendő és pedig az 1-ső részlet a beiratáskor, a 2-ig részlet február hó elején. Méltánylást érdemlő esetekben a tandij negyedévi részletekben is, de mindenkor előre, még pedig az 1-ső negyed a beiratáskor, a 2-ik negyed november 15-én, a 3-ik negyed február 1-én, a 4-ik negyed ápr. 15-én fizethető.

Beiratási díj: 20 korona.

Egyéb díjak: a hitközségi pénztárba: nyugdíjalapra 12 korona, a beiratkozásnál az igazgató kezeihez az önképzőkör könyvtára részére 2 kor., a róm. kath. tanulók hitoktatási díj fejében 6 kor.

Aki tandijmentességet kíván nyerni, annak szülője, vagy gyámja eziránt írásban folyamodhatik. Folyamodók tartoznak kellően felszerelt kérvényüket augusztus 15-éig a nagykanizsai izr. hitközség előljáróságához benyújtani. A folyamodványhoz mellékelendők: a szülők szegénységi, valamint a tanuló utolsó évi iskolai bizonyítványa.

A szülőknek vagy azok helyetteseinek kötelessége az iskolán kívül is a tanulók erkölcsi magaviselete felett őrködni. Az igazgatónak jogában áll megkövetelni, hogy olyan szállásadóktól, kiktől a felügyeletet elégtelennek tartja, az ifjak megbízhatóbb helyre vitessenek.

A vidéki szülőket figyelmeztetjük tehát, hogy gyermekeik elhelyezése tekintetében kellő körültekintéssel járjanak el. Ebben az igazgató és osztályfőnökök szívesen szolgálnak útbaigazítással.

A tanulók óvakodjanak elrongyolott, piszkos és régiebb kiadású iskolai könyvek beszerzésétől. Minden tankönyvből a legújabb kiadás használendő.

Nagykanizsa, 1916. június 29-én.

B Ú N S A M U,
igazgató.

TARTALOM:

I. Iskolaszék	2
II. Jelentés a lefolyt 1915–16. tanévről	3
III. Az intézet jötevői	7
IV. Tanári kar	8
V. A mi hőseink	10
VI. Tanításterv	18
VII. Az 1916–17. tanévben használandó tan- könyvek jegyzéke	34
VIII. Iskolai könyvtár	36
IX. Az ifjusági segítő egyesület pénztár- és vagyonkimutatása	38
X. Fegyelmi szabályok	40
XI. Magánvizsgálati szabályzat	45
XII. Jelentés a Nagykanizsai Felső Kereskedelmi iskola »Deák Ferenc« körének 1915/16. évi működéséről	47
XIII. A tanulók névsora	49
XIV. Az 1914–15. tanévben végzett tanulók alkalmazási helye	53
XV. Jelentés az 1914–15. évi érettségi vizs- gálatokról	54
XVI. A felső ker. iskolai érettségi bizonyítvány- nyal járó jogok és minősítés	58
XVII. Statisztikai kimutatások	59
XVIII. Értesítés a jövő tanévre	62

R
1963

1114